

MANJINSKI FORUM

Prosinac 2009.

Broj 36/Godina VI

Na kraju svog dvostrukog mandata predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić u posebnom intervjuu za MANJINSKI FORUM:

BIT NAŠE MANJINSKE POLITIKE JE DA MANJINE BUDU MOST SURADNJE I PRIJATELJSTVA IZMEĐU NARODA I DRŽAVA

Za poboljšanje manjinske politike donošenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina bio je presudan korak. Međutim osim njegove dosljedne primjene treba stvarati i održavati političku i etičku klimu u kojoj pripadnost nacionalnoj manjini neće biti diskriminacijska značajka ni u čemu i ni za koga. Promjene Ustava i Ustavnog zakona vrlo su kompleksna pitanja i nije dobro ako se rade pod pritiscima, na brzinu i bez potrebne rasprave i pripreme. Svom nasljedniku želim poručiti da je zagovaranje dosljedne ravnopravnosti svih građana ključ ravnopravnosti i nacionalnih manjina

Piše **Stojan Obradović**

• Kako biste na kraju svog drugog mandata ocijenili stanje manjinskih prava u Hrvatskoj? Što smatrate bitnim napretkom u ostvarivanju manjinskih prava i položaja manjina uopće u hrvatskom društvu u ovih deset godina, a što smatrate da se još nije uspjelo ostvariti, a eventualno je trebalo?

Stanje manjinskih prava bitno je unaprijeđeno u odnosu na vrijeme od prije deset godina. Donošenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina bio je u tome smislu presudan korak. Ono što još treba, osim njegove dosljedne primjene, jest stvarati i održavati političku i etičku klimu u kojoj pripadnost nacionalnoj manjini neće biti diskriminacijska značajka ni u čemu i ni za koga.

• Često ističete da su demokratskim državama manjine prednost, bogatstvo, a ne opterećenje. Kako široj hrvatskoj javnosti konkretizirati i predstaviti te prednosti koje manjine nose, pokazati taj "benefit" koje društvo ima od manjina?

Većina je ta koja ima odgovornost stvarati takav politički okvir koji će nacionalnim manjinama omogućavati punu afirmaciju. U

tom sklopu mislim i na razvijanje različitih veza i kontakata s matičnom domovinom svoje nacije. S druge strane, i manjine imaju svoj dio odgovornosti, prije svega u tome da te mogućnosti iskoriste za uspostave boljih veza između Hrvatske i matične nacionalne države i da se uključe u konkretne projekte međudržavne suradnje.

MANJINE - FAKTOR REGIONALNE STABILNOSTI

• Na svojim inozemnim, državnim putovanjima, skoro uvijek nađete vre-

(Nastavak na stranici 2)

Predsjednik Stipe Mesić govori na znanstvenom skupu "Nacionalne manjine u demokratskim društvima" u svibnju u Begovom Razdolju

Intervju s pučkim pravobraniteljem Juricom Malčićem u povodu prve godišnjice primjene Zakona o suzbijanju diskriminacije

ETNIČKA PRIPADNOST - NAJČEŠĆI RAZLOG DISKRIMINACIJE

Prema pritužbama na diskriminaciju koje pristižu pučkom pravobranitelju najzastupljenije diskriminacijske osnove su etnička pripadnost, spol, invaliditet, društveni položaj i obrazovanje. Problemi koji su se dosad javljali u provedbi Zakona bili su izostanak medijske pažnje, nedostatak informiranosti građana i stručnog znanja ključnih aktera te nedostatak potrebne količine sredstava za ostvarivanje zadanih ciljeva. Ni ključna stvar je da se od uvođenja Zakona o suzbijanju diskriminacije sve osobe koje smatraju da su diskriminirane mogu obratiti pučkom pravobranitelju ili posebnim pravobraniteljicama i prijaviti tu diskriminaciju

• Navršava se godinu dana od usvajanja Zakona o suzbijanju diskriminacije. Kako ocjenjujete njegovu dosadašnju primjenu? Koji su najveći problemi prisutni u njegovoj primjeni? U kojoj je mjeri Zakon potaknuo i olakšao borbu protiv diskriminacije?

Zakon je u znatnoj mjeri i potaknuo i olakšao borbu protiv diskriminacije. Zakonom se uvodi zaštita od diskriminacije u odnosu na velik broj diskriminacijskih osnova i to na širokom području primjene. On sadrži detaljno razrađene postupkovne odredbe, uvodeći posebne diskriminacijske tužbe i udruženu tužbu koje su na raspolaganju onima koji smatraju da su diskriminirani. Koliko je Zakon učinkovit u praksi tek će se vidjeti, s obzirom da se primjenjuje manje od godinu dana.

(Nastavak na stranici 3)

*Sretni blagdani
i Nova godina*

BIT NAŠE MANJINSKE POLITIKE JE DA MANJINE BUDU MOST SURADNJE I PRIJATELJSTVA IZMEĐU NARODA I DRŽAVA

(Nastavak sa stranice 1)

"Iseljeni Hrvati mogu i trebaju biti most suradnje između država u kojima žive i Republike Hrvatske" - predsjednik Mesić s moliškim Hrvatima u Italiji

mena da se sastanete i s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u drugim državama. Na koji način uopće manjine mogu najbolje, najproduktivnije doprinijeti suradnji između svoje domovine i matične države?

Republika Hrvatska ima ustavnu obvezu brinuti se o pripadnicima hrvatskog naroda u inozemstvu, osobito o hrvatskim manjinskim zajednicama. Svojim susretima s njima želio sam ih ohrabriti u njihovu nastojanju da se izbere za što povoljniji status u zemljama u kojima žive te da uspostave svaku moguću suradnju s Hrvatskom, bilo izravno s državnim tijelima, bilo preko Hrvatske matice iseljenika ili na drugi način. Iseljeni Hrvati mogu i trebaju biti most suradnje između država u kojima žive i Republike Hrvatske.

• Kako u tom kontekstu manjine mogu doprinijeti regionalnoj stabilnosti i regionalnoj suradnji i potpunom prevladavanju ratnog nasljeđa?

To je prva obveza i većinskih naroda i manjina odnosno njihovih političkih predstavnika u zemljama regije. I zakonska regulativa i politički odnosi trebaju ići u tom smjeru. Koliko sam god mogao, utjecao sam na to da nacionalne manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u susjednim zemljama budu, uz ostalo, u funkciji izgradnje suradnje i stabilnosti. Isto vrijedi i za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, koji je tamo konstitutivan narod. Nema ni potrebe ni razloga da se bilo koji narod diskriminira zbog rata i zbog pojedinih politika koje su poticale rat. Nema kolektivne odgovornosti.

• Pozicija srpske manjine u Hrvatskoj posebno je osjetljiva tema, opterećena ratnim nasljeđem i izbjegličkim pitanjem. Kako vidite rješavanje tog problema?

Mislim da poziciju srpske manjine više ne smijemo gledati kao problem, iako problema ima, nego kao šansu u smislu onoga što sam prethodno govorio. Sada, kada je rat završen, pripadnici srpske nacionalne manjine moraju biti uključeni u hrvatski javni život kao ravnopravni građani, sa svim

pravima i obvezama koje imaju svi građani. Iz brojnih susreta sa Srbima u Hrvatskoj mogu posvjedočiti da je to u sve većoj mjeri činjenica. Što se tiče povratka, svaku priliku sam iskoristio da pozovem ljude da se vrate svojim domovima. Realno, vratio se već najveći broj onih koji su željeli vratiti. Sada se radi o tome da ti ljudi dobiju priliku za normalan život, da imaju dom, zaposlenje, mogućnost školovanja djece i da ostvaruju sva prava koja ima imaju kao hrvatski državljani.

• Kako uopće potaknuti bolju međudržavnu suradnju Hrvatske i Srbije na dobrobit njihovih manjina?

Tu je već dosta učinjeno, a dalji napredak ovisi o političkoj volji između političkih predstavnika

dviju država. Što se Hrvatske tiče, mi smo Ustavnim zakonom pokazali da želimo pružiti najviši mogući pravni okvir zaštiti manjina. No dio posla moraju obaviti i same manjine u kontaktima prema mjerodavnim tijelima obiju država.

• Jedna je manjina bez matične države, posebno pa možda i najviše ugrožena i ranjiva - ona romska. Iako postoje i daju rezultate i Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za Rome stvari se sporo mijenjaju. Kako dati dodatni impuls poboljšanju pozicije Roma u hrvatskom društvu?

Tu također stvari nisu jednosmjerne. Država sa svoje strane mora učiniti sve što može u razumnom roku radi poboljšanja položaja Roma u hrvatskom društvu. No usvojeni obrasci ponašanja, način života romske zajednice, odnos ostalih građana prema Romima i drugo, to se ne može promijeniti preko noći. Od ključne je važnosti sada poboljšavati uvjete stanovanja, osigurati zdravstvenu zaštitu i prije svega osigurati školovanje romske djece i mladeži. To će s vremenom pojačati, da tako kažem, unutarnje kapacitete romske nacionalne manjine da u skoroj budućnosti sama može činiti mnogo više nego do sada za poboljšanje svoga položaja. A onda će problem u osnovi biti riješen. Ako se ostvari veći dio Akcijskog plana Desetljeća za Rome, to će biti ogroman napredak za sve.

USTAVNE PROMJENE TREBA DOBRO PROSTUDIRATI I PRIPREMITI

• Aktualne su rasprave o promjeni Ustava RH i unutar toga određena pitanja vezana za manjine (dodatno pravo glasa). Sve se češće spominje i potreba mijenjanja (poboljšavanja) Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, propitkuje se i pozicije i ovlasti saborskih zastupnika nacionalnih manjina, uloga Savjeta za nacionalne manjine, odnos političkih stranaka prema manjinama itd. Kako gledate na ta pitanja? Što bi po vama eventualno trebalo mijenjati?

To su sve vrlo kompleksna pitanja i nije dobro ako se ona rješavaju pod pritiscima, na brzinu i bez potrebne rasprave i pripreme. Ustav mora dati okvir. Okvir kakav imamo dao je znatne mogućnosti nacionalnim manjinama za zaštitu njihovih prava kao i za političko djelovanje njihovih predstavnika u Saboru, stranka itd. Sada treba vidjeti imali li prostora za dalja poboljšanja i preciznije formulacije.

• Da li biste podržali dodatno pravo glasa za nacionalne manjine?

To je upravo jedno od kompleksnih pitanja, koje treba dobro prostudirati jer otvara i niz drugih pitanja ustavnopravne i političke naravi.

• Hrvatska će uskoro biti član Europske unije. Kakve to potencijalne primje-

"Sada se radi o tome da povratnici dobiju priliku za normalan život" - Stipe Mesić s povratničkom obitelji u Krnjaku.

ne nosi kada su u pitanju nacionalne manjine?

Hrvatska je od Europske unije dobila pohvale za ustavnopravnu regulativu manjinske problematike i za sve ono što je konkretno učinila u saniranju ratnih posljedica i omogućivanju povratka. Vjerujem da će ulazak Hrvatske u Europsku uniju još više pridonijeti onome što je bit naše manjinske politike: da manjine budu most suradnje i prijateljstva između naroda i država.

• Što bi na kraju vašem nasljedniku savjetovali kada je u pitanju politika prema nacionalnim manjinama?

Zagovarati dosljedno ravnopravnost svih građana. To je ključ ravnopravnosti i nacionalnih manjina.

ETNIČKA PRIPADNOST - NAJČEŠĆI RAZLOG DISKRIMINACIJE

Jurica Malčić
(Nastavak sa stranice 1)

Problemi koji su se dosad javljali bili su izostanak medijske pažnje koju je Zakon dobio, nedostatak informiranosti građana i stručnog znanja ključnih aktera te nedostatak potrebne količine sredstava za ostvarivanje zadanih ciljeva.

• Da li je dosadašnja praksa možda ukazala na neke manjkavosti samog zakona?

Relativno problematičnim pokazala se ovakva zakonska zaštita diskriminacije po iznimno velikom broju osnova u Zakonu te posebice navedeni slučajevi kada se stavljanje u nepovoljni položaj ne smatra diskriminacijom - tzv. iznimke. Neke od predviđenih iznimaka su preširoke, dok neke iznimke kao da nedostaju, pa su mogući neželjeni učinci ukoliko se za sve osnove iz Zakona primjenjuje isti standard. Također, Uredu pučkog pravobranitelja teškoće u radu stvara činjenica da se Zakonom predviđena prekršajna sankcija za nedostavljanje podataka pučkom pravobranitelju odnosi isključivo na odgovorne osobe u državnom tijelu i jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali ne i na pravne osobe s javnim ovlastima (niti pravne ni fizičke osobe).

PRIJAVITE DISKRIMINACIJU

• Pučki pravobranitelj postao je i središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije. Što to znači, kako u tom pogledu funkcionirate, što poduzimate? Kako bi ocijenili tu vašu ulogu u protekloj godini?

Ključno je da se sve osobe koje smatraju da su diskriminirane od 01. siječnja 2009. godine mogu obratiti pučkom pravobranitelju ili posebnim pravobraniteljicama i prijaviti diskriminaciju. Prijava diskriminacije se potom ispituje i poduzimaju se radnje potrebne za otklanjanje diskriminacije. U ovim slučajevima pučki pravobranitelj ima ovlasti provoditi i postupak

mirenja uz mogućnost sklapanja izvansudske nagodbe. Osim rada na pritužbama djelujemo i preventivno. Prema Zakonu, pučki pravobranitelj ima ovlast prikupljati i analizirati statističke podatke o slučajevima diskriminacije, provoditi istraživanja u području diskriminacije, davati mišljenja i preporuke te predlagati Vladi Republike Hrvatske odgovarajuća zakonska i strateška rješenja. Upravo na ovaj preventivni rad je stavljen naglasak u protekloj godini, kao prvoj godini primjene Zakona.

• Kako bi u ovom momentu mogli ocijeniti stanje diskriminacije u hrvatskom društvu? Koji su problemi najizraženiji?

Prema pritužbama na diskriminaciju koje smo zaprimili najzastupljenije diskriminacijske osnove su etnička pripadnost, spol, invaliditet, društveni položaj i obrazovanje. Zbog ocjene stanja diskriminacije u hrvatskom društvu naručili smo, zajedno s partnerima Uredom za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Centrom za mirovne studije i istraživanja o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije, a koje je provela agencija PULS. Najčešći odgovori na pitanje prema kojem obilježju je diskriminacija u Hrvatskoj najraširenija su bili nacionalna pripadnost ili porijeklo na prvom mjestu, zatim socijalno podrijetlo i imovinsko stanje na drugom i vjerska pripadnost na trećem, spolna orijentacija na četvrtom i spol na petom mjestu.

• Postoje li neki problemi koji su prisutni, a da se o njima malo zna i govori u javnosti?

Malo se zna, primjerice, o neizravnoj diskriminaciji kao obliku diskriminacije koji je zabranjen, a pri kojem ne mora odmah biti jasno vidljivo svojstvo osobe koje je kao diskriminacijska osnova posrijedi. Riječ je o naoko neutralnoj odredbi ili praksi, no koja ima drugačiji učinak na primjerice starije osobe ili na pripadnike neke vjerske ili nacionalne manjine. Malo se zna i o tzv. višestrukoj diskriminaciji gdje je osoba istovremeno diskriminirana po dvije ili više osnova, na primjer kao žena i kao Romkinja, a koja se prema Zakonu o suzbijanju diskriminacije smatra osobito teškim oblikom diskriminacije.

• Kako stvari stoje s problemom diskriminacije naci-

onalnih manjina? Kod kojih manjina i na kojim područjima je problem diskriminacije najviše izražen?

Etnička odnosno nacionalna pripadnost jedna je od najzastupljenijih diskriminacijskih osnova prema pritužbama na diskriminaciju koje smo dosad zaprimili. Glede diskriminacijskih osnova koje su u isključivoj nadležnosti pučkog pravobranitelja u tom smislu prednjači upravo rasna ili etnička diskriminacija kao vrsta diskriminacije. Prema već spomenutom istraživanju na upit koliko je u našem društvu raširena diskriminacija pripadnika određenih društvenih skupina većina ispitanika je smatrala da je diskriminacija homoseksualnih osoba vrlo raširena, a da je prilično raširena diskriminacija Roma, siromašnijih osoba, oboljelih od teških bolesti, osoba s invaliditetom, žena, Srba, starijih osoba i pripadnika vjerskih manjina.

NEIZRAVNA I VIŠESTRUKA DISKRIMINACIJA

• Kako na te probleme reagirate? Što pučki pravobranitelj poduzima vezano za različite oblike diskriminacije nacionalnih manjina?

Na svaku prijavu diskriminacije za koju je to moguće, nakon ispitivanja poduzimaju se radnje potrebne za otklanjanje diskriminacije. Pritom, tražimo očitovanje "druge strane" te pokušavamo predložiti način otklanjanja uočenih eventualnih nepravilnosti. Najčešće je riječ o prijavama diskriminacije od strane građana odnosno pravnih osoba, a nekolicina predmeta su pokrenuti po inicijativi pučkog pravobranitelja, nakon saznavanja za neki slučaj preko medija. Osim pojedinačnog rješavanja problema, u Izvješću pučkog pravobranitelja će se ukazati na šire probleme i trendove, pa i na postojanje posebno ugroženih nacionalnih manjina i specifičnih pitanja vezanih uz diskriminaciju pripadnika pojedinih nacionalnih manjina.

• Možete li istaknuti neke primjere pozitivne prakse u borbi protiv diskriminacije, posebno kada je riječ o nacionalnim manjinama?

Nama je vjerojatno uvijek vidljivija negativna praksa, jer pučkom se pravobranitelju ljudi obraćaju kada se nekoga odbije

zaposliti zbog recimo pripadnosti nekoj nacionalnoj manjini. Naravno, postoji i pozitivna praksa, samo najčešće do nas sretno priče ne dolaze. Pozitivan primjer je inicijativa osnivanja mreže nevladinih udruga koje se bave diskriminacijom na osnovu rasnog ili etničkog podrijetla te da se udruge iz Hrvatske povežu u europsku mrežu nevladinih udruga specijaliziranu za borbu protiv ove vrste diskriminacije, što apsolutno pozdravljamo.

• Na koji način same manjinske udruge i institucije mogu pomoći u toj borbi?

Upravo tako, djelujući preventivno, pritom se educirajući i umrežujući, ali i radom na konkretnim slučajevima. Manjinske udruge mogu raditi na podizanju svijesti o postojanju diskriminacije i potrebi borbe protiv nje, na provođenju treninga i podučavanju, praćenju primjene Zakona te ukazivanju na nedostatke u primjeni, na provođenju istraživanja te mogu ukazivati na nedostatke postojećih zakonskih odredbi. Udruge mogu igrati i značajnu ulogu u pomaganju pripadnicima nacionalnih manjina u sudskom ostvarivanju prava. Naime, prema članku 21. Zakona o suzbijanju diskriminacije udruge se mogu uključiti u građansku parnicu kao umješaci na strani tužitelja, a prema članku 24. Zakona, udruge mogu biti i podnositelji udružne tužbe.

• Upravo, zajedno s Centrom za mirovne studije krećete u kampanju za suzbijanje diskriminacije. Što konkretno od te kampanje očekujete?

Kampanja za podizanje svijesti je upravo pri kraju. Njene rezultate ćemo ispittati provođenjem drugog vala istraživanja o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije. Očekujemo da smo "crtičem" i radio spotom, koji su bili nešto manje provokativni, prvenstveno podigli razinu svijesti građana o tome da diskriminacija postoji oko njih. Plakatima inspiriranim prometnim znakovima, koji su bili nešto provokativniji, željeli smo ići korak dalje i reći da je vrijeme da svi zajedno kažemo da je dosta predrasuda i diskriminacije. Pritom je nama kao instituciji također cilj da što veći broj građana sazna da ukoliko se osjećaju diskriminiranim mogu obratiti pučkom pravobranitelju.

OSVJEŠČIVANJE, EDUCIRANJE, UMREŽAVANJE

• **Kako po vašoj ocjeni uopće stoje stvari s javnim osvješćivanjem o problemima diskriminacije u hrvatskom društvu. Kakva je u tom pogledu uloga obrazovanja, medija, političkih struktura, civilnog društva?**

Javno osvješćivanje je izuzetno značajno i od njega sve počinje. Stoga smo i provodili spomenuto istraživanje da saznamo više o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije. Ključno je i informiranje građana o postojećim pravima i obvezama koje proizlaze iz zakona. Informiranje građana smo ove godine posvetili posebnu pažnju. U sklopu projekta pod nazivom "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije" izradili smo novu stranicu pučkog pravobranitelja (www.ombudsman.hr). Zajedno s projektnim partnerima izradili smo informativne letke te smo sudjelovali u izradi već spomenute kampanje. Naravno, u izgradnji svijesti sudjeluju mnogi akteri poput političkih struktura, medija i drugih koji bi trebali biti svjesni svoje odgovornosti.

• **Na koga bi u ovom momentu trebalo usmjeriti posebnu edukacijsku brigu kako bi borba za suzbijanje diskriminacije bila uspješnija?**

Naravno, za učinkovitu primjenu novog i poprilično kompliciranog Zakona potrebno je znatne napore usmjeriti ka edukaciji ključnih aktera na području suzbijanja diskriminacije. U tom smislu identificirali ključne aktere te smo zajedno s partnerima organizirali seriju edukacija. Tijekom godine bile su organizirane edukacije sudaca, odvjetnika, državnih odvjetnika, predstavnika nevladinih udruga, sindikata, medija i poslodavaca. Također je za pomoć ovim ključnim akterima u praksi izdan Vodič uz Zakon o suzbijanju diskriminacije. Krajem studenog je u Dubrovniku održana međunarodna konferencija o Zakonu o suzbijanju diskriminacije gdje su predstavnici ovih skupina imali priliku diskutirati o izazovima i prvim iskustvima u primjeni Zakona. Pritom, da bi se postigla svrha, edukacije se moraju nastaviti.

• **Što očekujete od drugih aktera sustava koji bi trebali doprinijeti borbi protiv diskriminacije (sudstvo, državni i represivni aparat, civilno društvo, mediji itd)?**

Svi spomenuti igraju važnu ulogu. Glede preventivnog dje-

lovanja ulogu svakako imaju državna tijela, a značajna je i uloga tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pogotovo uzevši u obzir posebni kontekst pojedinih lokalnih zajednica. Jednu od ključnih uloga u preventivnom djelovanju treba odigrati pučki pravobranitelj, u suradnji s posebnim pravobraniteljicama. Bez aktivnog zalaganja nevladinih udruga učinkovita primjena ovog dijela ostvarivanja cilja Zakona je nemoguća. Uz vrlo aktivnu ulogu nevladinih udruga, Zakon o suzbijanju diskriminacije pretpostavlja i aktivnost sindikata, udruga poslodavaca, crkvi i vjerskih organizacija te Savjeta za nacionalne manjine s kojima se pučki pravobranitelj mora konzultirati pri izradi redovitih izvješća, mišljenja i preporuka o pojavama diskriminacije. Valja naglasiti ulogu i odgovornost medija u izgradnji stava javnosti o diskriminaciji. Vezano za djelovanje na konkretne slučajeve diskriminacije, ključnu ulogu će imati sudovi, obzirom da se osnovna pravna zaštita onih koji su diskriminirani i sankcioniranje onih koji diskriminiraju pruža u odgovarajućim tipovima sudskih postupaka.

• **Kako surađujete s europskim institucijama? Koji bi pristupi iz europske prakse borbe protiv diskriminacije mogli biti poučni za Hrvatsku? Što za borbu protiv diskriminacije znači naše skoro uključivanje u EU?**

Pristupanje Europskoj uniji svakako pomaže pozitivnom razvoju događaja. Kako je vidljivo iz Obrazloženja Zakona o suzbijanju diskriminacije, obveza usklađivanja je i bila osnovni razlog pokretanja postupka izrade Zakona o suzbijanju diskriminacije, a baza za izradu Zakona bile su dvije europske direktive. Zbog toga što su te direktive zajednička baza svim zakonima država članica EU suradnja s institucijama poput naše diljem Europske unije je olakšana. Tako je pučki pravobranitelj ove godine postao članom Europske mreže tijela za promicanje jednakosti, tj. tijela za suzbijanje diskriminacije (European Network of Equality Bodies - EQUINET) sa sjedištem u Bruxellesu, u sklopu koje se razmjenjuju različita iskustva i prakse, mnoge od kojih su poučne za Hrvatsku. Dobra iskustva imali smo i s financiranjem od strane europskih institucija, naime gotovo sve aktivnosti koje smo tijekom godine provodili na području suzbijanja diskriminacije financirane su u sklopu projekta pod nazivom "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije" od strane Europske komisije.

REZULTATI DOPUNSKIH IZBORA

U dva kruga, 6. i 20. prosinca održani su dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave te dopunski izbori za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina i pripadnika hrvatskog naroda, u onim jedinicama u kojima u redovnim izborima nije osigurana zastupljenost nacionalnih manjina i pripadnika hrvatskog naroda, zajamčena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i statutima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Donosimo rezultate izbora, a detaljnije podatke moguće je vidjeti na stranici www.izbori.hr. Masnim slovima su otisnuta imena izabranih

ZAMJENIK ŽUPANA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug izbora: Ukupno birača: 30.034. Glasovalo birača: 4.368 14,54 %

1. MILAN OBLAKOVIĆ, SDSS, 1.357 31,07%;
2. SINIŠA GAJIĆ, BANJUSKA DEMOKRATSKA STRANKA (BDS)-DEMOKRATSKA PARTIJA SRBA (DPS), ZELENA LISTA, 1.115 25,53%;
3. MILOVAN BOJČETIĆ, SOCIJALISTIČKA PARTIJA HRVATSKE (SPH), 1.059 24,24%;
4. BRANKO PROŠIĆ, HNS 521 11,93%;
5. BOŽIDAR SLAVULJ, SNS, 192 4,40%;

Drugi krug: Glasovalo birača: 4.181 13,92%.

1. MILAN OBLAKOVIĆ, SDSS, 2.334 55,82%;
2. SINIŠA GAJIĆ, BDS, DPS, ZELENA LISTA, 1.783 42,65%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA GLINE (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 4.308. Glasovalo birača: 603 14,00%

1. ĐURO STOJČIĆ, SDSS, 419 69,49%

2. DUŠAN BALTIĆ, DEMOKRATSKA PARTIJA SRBA - DPS, 170 28,19%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA HRVATSKE KOSTAJNICE (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 1.449. Glasovalo: 254 17,53%

1. ŽELJKO PUŠKAR, NEZAVISNI KANDIDAT (NK) 102 40,16%;
2. STEVO RUŠNOV, NK 87 34,25%;
3. NIKOLA TURAJLIĆ, NK 64 25,20%

Drugi krug: Glasovalo: 216 14,91%

1. STEVO RUŠNOV, NK 139 64,35%
2. ŽELJKO PUŠKAR, NK 76 35,19%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE DVOR (predstavnik hrvatskog naroda)

Prvi krug: Ukupno birača: 1.414. Glasovalo: 588 41,58%

1. FRANJO JURANOVIĆ, HDZ 471 80,10%;
2. VILKO GOLUB, NK 84 14,29%

3. JURE TOMIĆ, NK 31 5,27%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE GVOZD (predstavnik hrvatskog naroda)

Prvi krug: Ukupno birača: 938. Glasovalo: 373 39,77%

1. MARIJA IDŽAN, HDZ 182 48,79%
2. SANJA BRKIĆ, NK 119 31,90%
3. LJUBOMIR ČAVRAG, NK 66 17,69%

Drugi krug: Glasovalo birača: 405 43,18%

1. MARIJA IDŽAN, HDZ 240 59,26%
2. SANJA BRKIĆ, NK 163 40,25%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE HRVATSKA DUBICA (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 880. Glasovalo: 249 28,30%

1. MILIVOJ SUBOTIĆ, HNS, 123

49,40%; 2. MILINKO SIMIĆ, NK, 117 46,99%

Drugi krug: Glasovalo 274 31,14%

1. MILIVOJ SUBOTIĆ, HNS 163 59,49%;
2. MILINKO SIMIĆ, NK 106 38,69%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE MAJUR (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 691. Glasovalo: 241 34,88%

1. MILAN DABIĆ, HNS 93 38,59%;
2. JOVO CRNOJEVIĆ, NK 56 23,24%;
3. ĐURO JANČIĆ, SDSS 51 21,16%;
4. SLOBODAN SMILJANIĆ, DEMOKRATSKA STRANKA UMIROVLJENIKA (DSU) 32 13,28%.

Drugi krug: Glasovalo: 224 32,46%

1. MILAN DABIĆ, HNS, 118 52,68%
2. JOVO CRNOJEVIĆ, NK 104 46,43%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE SUNJA (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 1.404. Glasovalo: 295 21,01%

1. DRAGICA BAKARIĆ, NK142 48,14%
2. MIODRAG PAJIĆ, SDSS141 47,80%

Drugi krug: Glasovalo: 290 20,66%

1. MIODRAG PAJIĆ, SDSS 166 57,24%
2. DRAGICA BAKARIĆ, NK 119 41,03%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE TOPUSKO (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 1.817. Glasovalo birača: 440 24,22%

1. SLOBODAN MIŠČEVIĆ, ing., NK 111 25,23%;
2. JELENA ROKNIĆ, dipl. iur., NK 106 24,09%;
3. MILAN BUSIĆ, HNS 81 18,41%;
4. MILIVOJ RADA-NOVIĆ, SDSS 77 17,50%;
5. PERO NOVAKOVIĆ, NK 55 12,50%

Drugi krug: Glasovalo birača: 381 20,97%

1. JELENA ROKNIĆ, dipl. iur., NK 210 55,12%;
2. SLOBODAN MIŠČEVIĆ, ing., NK 169 44,36%

ZAMJENIK ŽUPANA KARLOVAČKE ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 23.324. Glasovalo: 3.702 15,87%

1. MILENKO REBIĆ, dr.stom., SDSS 1.304 35,22%;
2. ŽARKO VUKOBRAT, dipl.oec., SDP 702 18,96%;
3. DUŠAN CRNKOVIĆ, ing., SNS 678 18,31%;
4. STEVAN BANJANIN, DPS 259 7,00%

5. JOVO PAVIĆ, NK, 219 5,92%;

6. PAVAO ŠKALJAC, HNS 171 4,62%;

7. DUŠKO ZJAČA, ing.stroj., NK 156 4,21%;

8. PETAR MARIJANOVIĆ,

ZELENA LISTA 117 3,16%

Drugi krug. Glasovalo: 2.590 11,10%

1. **MILENKO REBIĆ**, dr.stom., SDSS 1.528 59,00%; 2. **ŽARKO VUKOBRAT**, SDP 1.005 38,80%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

OGULINA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 2.871. Glasovalo: 1.071 37,30%

1. **SINIŠA LJUBOJEVIĆ**, ing.el., SDSS 410 38,28%; 2. **ZLATKO MRVOŠ**, SDP 265 24,74%; 3. **NENAD VUKADINOVIĆ**, dipl.ing.šum., NK 153 14,29%; 4. **JOVAN MARAVIĆ**, NK 99 9,24%; 5. **MILAN RODIĆ**, SNS 84 7,84%; 6. **ŽELJKO KOSANOVIĆ**, NEZAVISNI KANDIDAT 52 4,86%

Drugi krug. Glasovalo: 952 33,16%; 1. **SINIŠA LJUBOJEVIĆ**, ing.el., SDSS 487 51,16%; 2. **ZLATKO MRVOŠ**, SDP 454 47,69%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

SLUNJA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 1.304. Glasovalo: 258 19,79%

1. **ĐURO MIHAJLOVIĆ**, NK110 42,64%

2. **MILETA STIPIĆ**, SDSS 71 27,52%; 3. **ŽELJKO NOVAKOVIĆ**, NK 53 20,54%; 4. **MILANO VELIMIROVIĆ**, HSS 19 7,36%

Drugi krug: Glasovalo: 198 15,18%

1. **ĐURO MIHAJLOVIĆ**, NK115 58,08%

2. **MILETA STIPIĆ**, SDSS 76 38,38%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

BARILOVIĆ (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 677. Glasovalo birača: 176 26,00%

1. **VELIMIR MILINKOVIĆ**, HNS 96 54,55%; 2. **NEDELJKO VURDELJA**, SDSS 45 25,57%; 3. **STEVO KOZLIĆ**, NK 32 18,18%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

KRNJAK (predstavnik hrvatskog naroda) Prvi krug: Ukupno birača: 541. Glasovalo: 304 56,19%

1. **JOSIP LJEVAR**, HDZ 170 55,92%; 2. **IVICA PERKOVIĆ**, NK 129 42,43%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

LASINJA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug. Ukupno birača: 346. Glasovalo: 58 16,76%

1. **DANICA MIČIĆ**, ing.el., SDSS 54 93,10%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

SABORSKO (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 344. Glasovalo: 108 31,40%

1. **NIKOLA MOMČILOVIĆ**, SDSS 45 41,67%; 2. **NIKOLA GRBA**, HNS 34 31,48%; 3. **RADOJKA KURTEŠ**, HSS 24 22,22%; 4. **SLAVICA BOGDANOVIĆ**, NK 2 1,85%

Drugi krug: Glasovalo: 104 30,23%

1. **NIKOLA GRBA**, HNS 59 56,73%; 2. **NIKOLA MOMČILOVIĆ**, SDSS 41 39,42%

KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA

ŽUPANIJA

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

RASINJA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 491. Glasovalo: 254 51,73%

1. **SLAĐANA MESAREK**, HNS 111 43,70%; 2. **DUŠAN DULIKRAVIĆ**, SDP 84 33,07%; 3. **BRANKO DULIKRAVIĆ**, VSNM OPĆINE RASINJA 58 22,83%

Drugi krug: Glasovalo: 263 53,58%

1. **DUŠAN DULIKRAVIĆ**, SDP 135

51,33%; 2. **SLAĐANA MESAREK**, HNS 124 47,15%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

SO-KOLOVAC (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 469. Glasovalo: 177 37,74%

1. **MILUŠ SAVIĆ**, HNS 134 75,71%; 2. **MILUTIN DANILOVIĆ**, SDSS 42 23,73%

ZAMJENIK ŽUPANA

BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 9.827. Glasovalo: 1.590 16,18%

1. **NENAD VLAHOVIĆ**, dipl.iur., UDRUGA SRBA BILOGORE, MOSLAVINE I ZAPADNE SLAVONIJE - USBMS 598 37,61%; 2. **SAŠA LUKIĆ**, SDP 446 28,05%; 3. **GORANKA RADULOVIĆ**, SDSS 307 19,31%; 4. **SINIŠA GLA-VAŠ**, HSU 223 14,03%

Drugi krug. Glasovalo: 1.416 14,41%

1. **SAŠA LUKIĆ**, SDP 773 54,59%; 2. **NENAD VLAHOVIĆ**, dipl.iur., USBMS 623 44,00%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

ĐULOVAC (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 943. Glasovalo: 214 22,69%

1. **BORIS BOSANAC**, NK 108 50,47%; 2. **MILAN RADA KOVIĆ**, SDSS 104 48,60%

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE SIRAČ (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Ukupno birača: 446. Glasovalo: 124 27,80%

1. **USBMS**, nositelj liste: **JOVO VUJIĆ** 43 34,68%; 2. **SDSS**, nositelj liste: **MILE JOVANOVIĆ** 38 30,64%; 3. **NEZAVISNI KANDIDAT**, nositelj liste: **GORAN ZAILAC** 36 29,03%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

SIRAČ (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 446. Glasovalo: 124 27,80%

1. **JOVO PEJIĆ**, USBMS 60 48,78%

2. **MILORAD VUJIĆ**, SDSS 48 39,02%

3. **ŽELJKO STJEPANOVIĆ**, NEZAVISNI KANDIDAT 15 12,20%

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE VELIKA PISANICA (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Ukupno birača: 263. Glasovalo: 90 34,22%

1. **USBMS**, nositeljica liste: **GORDANA ČETKOVIĆ** 86 100,00%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

VELIKA PISANICA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 263. Glasovalo: 90 34,22%

1. **RADOMIR MARTINOVIĆ**, NK 47 52,22%; 2. **SLOBODAN VERIĆ**, USBMS 43 47,78%

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

GRADA VRBOVSKO (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 1.729. Glasovalo: 751 43,44%

1. **DUŠAN MILANOVIĆ**, SDP 264 35,15%; 2. **JOVAN TRBOVIĆ**, HNS, 149 19,57%; 3. **LAZO MAMULA**, SDSS 140 18,64%; 4. **ILIJA VIGNJEVIĆ**, PGS 69 9,18%; 5. **VOJISLAV JAKŠIĆ**, NK 66 8,78%; 6. **DUŠAN TRBOVIĆ**, ZS 55 7,32%

Drugi krug: Glasovalo: 450 26,03%

1. **DUŠAN MILANOVIĆ**, SDP 311 69,11%

2. **JOVAN TRBOVIĆ**, HNS 133 29,56%

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE VIŠKOVO (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Ukupno birača: 826. Glasovalo: 107 12,95%

1. **SDSS**, nositelj liste: **GORAN JANKOVIĆ** 93 88,57%; 2. **SDP**, nositelj liste: **GLIGORIJE ČUČKOVIĆ** 8 7,62%; 3. **PGS**, nositelj liste: **MIODRAG STOJANKOVIĆ** 4 3,81%

ZAMJENIK ŽUPANA POŽEŠKO-SLAVONSKO ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 10.827. Glasovalo: 1.375 12,70%

1. **MIROSLAV GROZDANIĆ**, DPS 637 46,33%; 2. **DARKO DERENJ**, SDSS 527 38,33%; 3. **VELJKO BOSANAC**, HNS 168 12,22%

Drugi krug: 1. **MIROSLAV GROZDANIĆ**, DPS 737 59,10%; 2. **DARKO DERENJ**, SDSS 487 39,05%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA LIPIKA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 2.385. Glasovalo birača: 294 12,33%

1. **NIKOLA MIROLOVIĆ**, SDSS 130 44,22%; 2. **ANĐELKA SEKULIĆ**, NK 79 26,87%; 3. **DRENKO GAČEŠA**, DPS 72 24,49%

Drugi krug: Glasalo birača: 300 12,58%

1. **ANĐELKA SEKULIĆ**, NK170 56,67%

2. **NIKOLA MIROLOVIĆ**, SDSS 117 39,00%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

PAKRACA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 4154. Glasovalo: 551 13,26%

1. **MIRELA GUNJEVIĆ DELIŠIMUNOVIĆ**, HNS 290 52,63%; 2. **GORAN LABUS**, NK 127 23,05%; 3. **DARKO GRAŠAR**, SDSS 114 20,69%

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

DRAGALIĆ (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug izbora: Ukupno birača: 260. Glasovalo birača: 110 42,31%

1. **RADE BOSANAC**, SDP 58 52,73%; 2. **BRANKO HINIĆ**, NK 51 46,36%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

OKUČANI (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 845. Glasovalo: 158 18,70%

1. **ŽELJKO ĐURIĆ**, NK 105 66,46%

2. **SVETO BABIĆ**, SDSS 50 31,65%

ZADARSKA ŽUPANIJA

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

GRAČAC (predstavnik hrvatskog naroda) Prvi krug: Ukupno birača: 1.904. Glasovalo: 834 43,80%

1. **TONI MARČIĆ**, HDZ 457 54,80%; 2. **ZORAN TOMIĆ**, NK 260 31,18%; 3. **FRANJO ABRAMOVIĆ**, NK 91 10,91%; 4. **KATARINA PLEŠA**, SDP 18 2,16%

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE JASENICE (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Ukupno birača: 130. Glasovalo birača: 52 40,00%

1. **SDSS**, nositelj liste: **SIMO ALAVANJA** 38 73,08%; 2. **DPS**, nositelj liste: **MILAN PRŠO** 14 26,92%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

LIŠANE OSTROVIČKE (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 232. Glasovalo: 34 14,65%

1. **ŽELJKO MEDIĆ**, SDSS 31 91,18%

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Ukupno birača: 32.115. Glasovalo birača: 3.636 11,32%

1. **SDSS** Nositelj liste: **JOVO VUKOVIĆ** 3.011 86,57%; 2. **HNS** Nositelj liste: **BRANISLAV VORKAPIĆ** 467 13,43%

ZAMJENIK ŽUPANA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 32.115. Glasovalo: 3.636 11,32%

1. **JOVAN JELIĆ**, SDSS 1.924 52,92%; 2. **ZDRAVKO DAMJANOVIĆ**, NK 705 19,39%; 3. **mr.sc. MILORAD MIŠKOVIĆ**, dr.med., NK 490 13,48%; 4. **DRAGOSLAV MIJAČEVIĆ**, NSS 162 4,46%; 5. **MILAN PANIŠIĆ**, NK 162 4,46%; 6. **LUKA BAČIĆ**, NK73 2,01%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

BELOG MANASTIRA ((predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 3511. Glasovalo: 782 22,27%

1. **PREDRAG STOJANOVIĆ**, NK 235 30,05%; 2. **BOŽANA SUTARIĆ**, dipl.oec., SDSS 155 19,82%; 3. **MILENKO STANIĆ** dipl.iur., NEZAVISNI KANDIDAT 138 17,65%; 4. **SAŠA BRNJEVERAC**, dipl.ing., NEZAVISNI KANDIDAT 112 14,32%; 5. **ANA HABJAN**, NK 66 8,44%; 6. **LJUBOMIR MIJATOVIĆ**, dipl.politolog, NK 28 3,58%; 7. **ZORAN OGNJENOVIĆ**, NK 25 3,20%; 8. **DUŠAN ŠUČURA**, NK 14 1,79%

Drugi krug. Ukupno birača: 3.511. Glasovalo birača: 555 15,81%

1. **PREDRAG STOJANOVIĆ**, NK 328 59,10%; 2. **BOŽANA SUTARIĆ**, dipl.oec., SDSS 223 40,18%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

DARDA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 2.222. Glasovalo: 487 21,92%

1. **RADOMIR ČVARKOVIĆ**, SDSS 401 82,34%; 2. **MIRKO TRIVUNOVIĆ**, NEZAVISNI KANDIDAT 80 16,43%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

DRAŽ (predstavnik mađarske nacionalne manjine) Prvi krug izbora: Ukupno birača: 751. Glasovalo birača: 370 49,27%

1. **ŠANDOR ŠIPOŠ**, NK 190 51,35%

2. **FERENC GINDER**, NK 172 46,49%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

ERDUT (predstavnik hrvatskog naroda) Prvi krug: Ukupno birača: 2.913. Glasovalo: 392 13,46%

1. **DRAGAN VULIN**, HDSSB 378 96,43%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

ERNESTINOVO (predstavnik mađarske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 396. Glasovalo birača: 264 66,67%

1. **LADISLAV KOČIŠ**, HDSSB 170 64,39%

2. **EVA VACI**, NK 92 34,85%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE

LEVANJSKA VAROŠ (predstavnik srpske nacionalne manjine) Dopunski izbori za zamjenika načelnika predstavništva srpske nacionalne manjine nisu održani budući da u zakonskom roku političke stranke, birači, a ni udruge srpske nacionalne manjine nisu predložili kandidata za zamjenika načelnika općine.

(Nastavak na stranici 8)

DVOSTRUKO PRAVO GLASA I BUDUĆNOST MANJINSKE POLITIKE U HRVATSKOJ

Piše prof. dr. sc. Drago Roksandić

Na poziv prof. dr. sc. Ive Josipovića, predsjednika Savjeta Stranke demokratskih promjena za ljudska prava, civilno društvo i pravni sustav, sudjelovao sam 9. ožujka 2009. godine u radu okruglog stola "Položaj nacionalnih manjina u kontekstu predstojećih ustavnih promjena". Na molbu agencije "Stina" za potrebe njihovog biltena MANJINSKI FORUM napisao sam ovaj članak, koristeći bilješke sa spomenute rasprave. Napominjem da su sadržaji ove dvije komunikacije identični samo u načelnim stajalištima.

Središnje pitanje u raspravama o promjenama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina je pitanje - kako se obično kaže - dvostrukog prava glasa hrvatskih građana manjinskih nacionalnosti kao ustanova i sredstvo "pozitivne diskriminacije", inače, uobičajene u modernom svijetu kada je riječ o pravima raznovrsnih manjina. Vrlo je važno raspraviti sve pro et contra implikacije takva rješenja. Ako dvostruko pravo glasa i bude prihvaćeno, poželjno je da dobije što je moguće veću konsenzualnu podršku u hrvatskome javnom mnijenju. U suprotnom, nije realno očekivati da će dvostruko pravo glasa ili bilo koje drugo slično rješenje imati primjerene učinke s bilo kog stajališta važnog za stabilan i demokratski razvitak Hrvatske, odnosno, za budućnost manjina.

Osjećam potrebu najprije nešto reći o svom shvaćanju sintagme "položaj nacionalnih manjina". Riječ "položaj" ima u osnovi statičko značenje te je u biti pojmovno neprimjerena potrebama dijaloga o nečemu što je u sociološkom smislu - u modernim društvima kao što je hrvatsko - dinamičke naravi. Primjerice, u slučaju Srba u Hrvatskoj od 1990/1991. godine do danas, dinamička je strana dramatično naglašena i u ratnim i u poratnim godinama. Imajući, u konačnici, na umu samo onaj veliki broj hrvatskih državljanja srpske nacionalnosti koji su još uvijek izvan Hrvatske, a pod određenim - za Hrvatsku kao državu prihvatljivim uvjetima - bi se htjeli vratiti, otvoreno je pitanje tko sve čini srpsku manjinsku zajednicu u Hrvatskoj. To je, dakako, temeljni preduvjet bilo kakva pristupa raspravi o njezinu "položaju".

PRO ET CONTRA

Ako se ovom prilikom ograničim na prisutne građane srpske nacionalnosti u Hrvatskoj, moguće je jednoznačno raspravljati o zadanoj temi, ali će se time otvoriti drugo pitanje, tj., što je sve nužno uzeti u obzir, kada je riječ o položaju - konkretno - srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj. Napraviti ću takvo razgraničenje jer je ono opravdano zbog toga što ovom prilikom o "položaju" treba raspravljati u "kontekstu predstojećih ustavnih promjena". Dakle, najprije nešto konkretno o prvom dijelu teme.

Nedavno sam se bio našao u situaciji da sam osjetio ljudsku potrebu pomoći, u

Prešna je hrvatska potreba i danas i u doglednoj budućnosti osigurati dvostruko pravo glasa jer će to sada i u doglednoj budućnosti biti jamstvo segmentarne "deetniizacije" manjinske politike u Hrvatskoj. Međutim, da li će Hrvatska uistinu uspjeti "deetnizirati" manjinsku politiku, najviše ovisi o tome da li će u traženju izlaza iz društveno-gospodarske krize umjeti socijalno integrirati manjinske zajednice prije svega po kriterijima rada i poduzetništva, odnosno, interkulturno dinamizirati kreativni potencijal hrvatske kulture. Ako uspije i u jednom i u drugom, dvostruko bi pravo glasa čak moglo postati disfunkcionalno i sa stajališta interesa manjinskih zajednica

Drago Roksandić (treći s lijeva) predstavlja projekt "Mostovi" u domu Vladana Desnice u Kuli Jankovića Stojana (Islam Grčki) u društvu Velimira Viskovića, Čedomira Višnjica i Uroša Desnice

Ništa naročito neće vrijediti to što će pripadnici ove ili one manjine imati pravo privatno i/ili javno govoriti svojim jezikom i upotrebljavati svoje pismo, ako se hrvatski građani hrvatske nacionalnosti prema svakome takvom aktu budu odnosili kao prema nečemu što u biti nema veze s hrvatskom kulturom u bilo kom smislu. Ako odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj i hrvatska kultura u najširem smislu upravo s tog stajališta ne budu inkluzivni, već ekskluzivni, manjinska će prava uvijek biti povod za sporove, "vidljive" ili "nevidljive", manjeg ili većeg intenziteta itd.

granicama svojih vrlo skromnih mogućnosti, jednoj povratničkoj obitelji da na području od posebne državne skrbi ostvari svoje pravo na osnovni građevinski materijal, koji joj je nužan da bi obnovila svoju kuću i osigurala minimalne uvjete za normalan život. Bio sam zapanjen saznajući koliko je mnogo sličnih obiteljskih molbi u istom mjestu (doduše, jednom od najvećih!) istih ili sličnih zakonski utemeljenih potraživanja. U 2009. godini, u petnaestoj godini nakon Domovinskog rata! Nisam mogao u sebi suspregnuti osjećaj da je pitanje povratka izbjeglih još uvijek vrlo teško rješivo za hrvatsko društvo u bližoj budućnosti.

PRAVO NA OPSTANAK

Zapisujem ove retke s punom svijesću o učinjenome i kada je riječ o prognanicima i kada je riječ o izbjeglicama. Svjestan sam da je Hrvatska najvećim dijelom sama plaćala i plaća svoju obnovu. Ipak, nemoguće mi je izbjeći pitanje što ovako usporena obnova znači kada je riječ o prvom pravu svake manjinske zajednice u jednom društvu, a to je pravo na opstanak. "Pravo na povratak" je u Hrvatskoj, poslije svega što se dogodilo poslije 1991. godine, pitanje traumatičnih iskustava i pripadnika hrvatske većine i pripadnika manjina, posebno srpske. Nije li to razlog više

da bude što manje građana poput mene koji će tek u situaciji koja ga izravno tangira shvatiti kakav je to i koliki problem hrvatskog društva, a ne samo jedne obitelji? To je samo jedan primjer za moju centralnu tezu da je "položaj" manjina u svakome modernom društvu jedan od najpouzdanijih pokazatelja stanja u društvu općenito.

Još nešto. Posljednjih godina rijetko odlazim u hrvatskokrajiške krajeve, koji su mi inače zavičajni jer svaki put kada tamo odem doživim svojevrstni stres suočavajući se s učincima zastrašujuće civilizacijske regresije, koja je u izravnoj vezi s destruktivnim učincima rata. Svaki put kada odem, jedva čekam da se vratim u Zagreb, kao u kakav 'safe heaven'. Dakako, činim to sa svijesću o varljivosti takva odmicanja jer je riječ o prostorima koji su u meni, a ne izvan mene i, drugo, riječ je o prostorima koji su u svome fizičkogeografskom smislu vrlo blizu Zagrebu. S druge strane, u epicentru svih problema i jest Zagreb. U njemu se kumuliraju i najbolja i najgora iskustva.

Današnju manjinsku, točnije, etnokonfesionalnu demografsku situaciju Hrvatske nužno je shvatiti u dužem trajanju, najmanje od sredine 19. stoljeća. Udio različitih manjinskih zajednica, a naročito srpskopравoslavne, mijenjao se, ali je redovito bio mnogo veći nego što je to danas. Drastično se smanjio i nekadašnji

udio židovske, talijanske, njemačke zajednice. Silno se smanjio i udio nekih drugih zajednica, ali je nekih i porastao u novije vrijeme.

S druge strane, kada je riječ o gornjim slojevima hrvatskog društva u posljednjih stoljeće i pol, napose u gradovima poput Zagreba, Osijeka, Rijeke itd., interetnokonfesionalna prožimanja trajno su velika, što znači da su multietnokonfesionalna obiteljska nasljedstva u jednoj, dvije, tri ili više generacija takva da se i današnja slika o multietnokonfesionalnosti hrvatskog društva i kulture podosta mijenja, a time i poimanje manjinskog u modernom hrvatskom društvu nužno dobiva mnogo nijansiraniji smisao i značenje. Fenomen je tim važniji što je riječ o pojedincima i skupinama čiji je udio u modernizaciji hrvatskog društva, u najširem smislu tog pojma, veći nego što to iskazuju demografsko-statistički pokazatelji. ("Hrvatski panoptikum" Josipa Horvata je još uvijek jedno od rijetko sugestivnih svjedočanstava s time u vezi.)

Spomenuti hrvatski gradovi su time prije svega pr excellence srednjoeuropski, poput Beča, Budimpešte ili Praga, gradova koji su svoj suvremeni prestiž velikim dijelom stvorili umijećem revitalizacije svojih multikulturnih potencijala. Kada je riječ o manjinskoj kulturnoj politici u Hrvatskoj, analogno je riječ o baštini spram koje (nerijetko) još uvijek postoji ambivalentan odnos, što nužno ima i praktičnopolitičke posljedice.

REVITALIZACIJA MULTIKULTURNIH POTENCIJALA

Pripremajući se za okrugli stol, u "Jutarnjem listu" od 1. ožujka 2009. godine uočio sam prilog Tomislava Čadeža "Lila Melita. Čuvarica Vukotićeva Oscara", s podnaslovom "Zajedno u ljubavi i filmu: Dušan Vukotić, redatelj, animator, crtač, jedini hrvatski dobitnik Oscara, svoj posljednji film 'Dobro došli na planet Zemlju' napravio je 1993. Nikad nije prikazan. Njegova supruga Lila Melita sa sjetom i tugom priča o tome, razočarana političarima koji su ga diskriminirali i otkerali u preranu smrt" (str. 25). Vrijedi citirati nekoliko ulomaka iz ovoga potresnog, a sugestivnog svjedočanstva: "Znate, godine 1992. portir mu je zabranio da uđe u zgradu Zagreb filma, njemu koji je tu kuću podigao na noge, njemu koji je snimio gotovo devedeset filmova. Portir dakako nije ništa kriv, izbacio ga je po zapovijedi nekog Pavlinića, tadašnjeg direktora. (...) (...) Zašto je Dušan Vukotić ostraciran iz svijeta koji je stvorio, lako je pretpostaviti. Osvanuo je, jednog lijepog dana naime kao žrtva Tuđmanovih ustašoida, koji mu nisu mogli oprostiti čak ne ni srpsko nego crnogorsko podrijetlo. (...) 'Duško se od toga dana jako promijenio, rastužio se, uvukao u sebe, dobio šećer i na koncu, nakon nekoliko godina, umro. Druga uvreda koja ga je stigla bila je ta što mu nisu više dali raditi. Znate li da njegov posljednji film "Planet zemlja" nije nikad nigdje prikazan.'" Zagreb je mnogo toga dao Dušanu Vukotiću, ali mu se Dušan Vukotić odužio na način kojim je dug višestruko namirio, a u međuvremenu je dug Zagreba prema preminulom Vukotiću očito silno narastao.

Za našu temu ništa manje nije važna ni osobna priča Lile Melite Andres Vukotić,

koja i sama inkarnira brojne srednjoeuropske baštine:

"Baka Ferde pl. Šišića bila je barunica Ernestina Hundt, čija se familija doselila u Zagreb iz Leipziga početkom devetnaestog stoljeća.

Prabaka gospođe Lile Andres Vukotić, Leposava Mihajlović r. Georgijević, rođena u Somboru, bila je prva hrvatska profesorica klavira... Njezina obitelj dala je i Paju Mihajlovića, pukovnika, ađutanta Karla Habsburškog. Leposavina kći Milena udala se za Ferdu pl. Šišića, ..., a upoznali su se u Beču. (...) I po očevoj strani gospođa Lila, kako je zovu poznanici, njemačkog je podrijetla. Frantz Andres, njezin pradjed, doselio se u 19. stoljeću iz Ulma." Dakako, gospođa Andres Vukotić je prije svega Zagrepčanka i sama umjetnica.

Da li bi hrvatska kultura bila ono što jest da je nastajala po rigidnim većinsko/manjinskih shemama? Pouzdano, ne! I to su važni argumenti da je u vođenju manjinske politike, naročito u demokratskom društvu, odlučujuć individualni, personalni kriterij ljudskih sloboda, koje neupitno uvijek mogu biti, kad god pojedinac osjeća potrebu, i kolektivno artikulirane!

MANJISKA PROBLEMATIKA TANGIRA SVAKOGA

Dakle, manjinska je problematika u Hrvatskoj omniprezentna i, htio to netko ili ne htio, tangira svakoga, neovisno o tome kako se prema njoj odnosi.

Neupitno je da bih mogao navesti mnogo više primjera koji pojašnjavaju ovakav temeljni pristup manjinskoj problematici. Držim da to ovom prilikom nije potrebno.

S druge strane, mišljenja sam da bi teško bilo osporiti činjenicu da je čak i onaj kritički osviješteni dio hrvatske javnosti danas - poslije svega što se zbilo u posljednjih četvrt stoljeća - poprilično eskapistički kada je riječ o aktivnom interesu za manjinsku problematiku. Kritika se odnosi i na mene samog jer posljednjih godina vrlo nerado javno sudjelujem u bilo čemu što ima deklarativno manjinske konotacije. Uvjeran sam da nešto suštinski važno nije u redu s tim u vezi u hrvatskom društvu i u oficijelnoj manjinskoj politici.

Kada se raspravlja o položaju nacionalnih manjina u Hrvatskoj u bilo kojem smislu, od ustavnih članaka do iskustava ljudskih svakodnevnica, hrvatskoj javnosti očito ponajprije nedostaje mogućnost cjelovitijeg transparentnog uvida u pravni, društveni, gospodarski, kulturni, jezični i svaki drugi položaj nacionalnih manjina. "Izvjешće o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i utrošku sredstava osiguranih u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2007. godinu za potrebe nacionalnih manjina", koje nam je dostavljeno i koje Ured za nacionalne manjine vrlo profesionalno priprema svake godine za Hrvatski sabor od 2002. godine, dragocjen je dokument. Problem je u tome što je hrvatskoj javnosti - dakle, ne samo pripadnicima manjina - potreban dokument ili mogućnost mnogo cjelovitijeg i dostupnijeg uvida u, primjerice, podatke o nezaposlenosti pripadnika manjina, o zastupljenosti u ustanovama i službama

gdje bi morala biti ostvarena etnonacionalna ravnopravnost, ali i o razini elektificiranosti manjinskih domaćinstava ili razmjerima miniranosti posjeda, o natalitetu i mortalitetu u odnosu spram državnih prosjeka, itd., itd. (Pogrešno bi bilo previdjeti koliko statistike mogu biti varljive, ali o što sve zakonski može, odnosno, ne može biti predmetom statističke obrade.)

Dakle, kada je riječ o individualnom i obiteljskom položaju pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj i/ili nacionalnih manjina kao kolektiviteta, nužno je stvoriti pretpostavke da razina osviještenosti manjinske problematike u hrvatskom društvu bude na mnogo višoj razini da bi u vođenju manjinske politike, od mjesnih do državnih razina, bilo jasno u čemu je uopće problem i kakva su rješenja realno moguća. Dakle, u pitanju je pravo hrvatske javnosti na mnogo bolju obaviještenost o manjinskoj problematici.

OSVIJEŠTAVANJE HRVATSKE JAVNOSTI

Nije na meni da ulazim u praktične modalitete i predlažem konkretna rješenja kako podići razinu osviještenosti hrvatske javnosti i, napose, 'političke klase', kada je riječ o vođenju manjinske politike. Rješenja su mnogobrojna. Načelno je riječ o nužnosti da budu otvorene dvije perspektive kritičke refleksije. Ovdje ne bih govorio o praksi.

U jednoj od njih, manjinskoj, riječ je o nužnosti da manjine same hrvatsku javnost što jasnije - dakle, što kompleksnije, ali i što konciznije i egzaktnije - obavještavaju o svome položaju i o otvorenim problemima. Ne bi li, primjerice, Srpsko narodno vijeće trebalo godišnje objavljivati takav izvještaj o položaju i problemima srpske manjine u Hrvatskoj? Mišljenja sam da bi to bilo vrlo važno u srpskom, ali i svakom drugom manjinskom slučaju.

U drugoj perspektivi, mišljenja sam da godišnje izvješće Vlade Republike Hrvatske ne bi smjelo biti ograničeno samo na pitanja manjinskih prava u najužem smislu, koliko god ona bila važna, točnije, vrlo važna. Problem je u tome što je težište takvih izvješća na kolektivnim pravima i to segmentarno, onima političke i kulturne naravi. Za "obična" čovjeka, napose pripadnika manjina, to može značiti mnogo, ali i ne mora značiti ništa, ako, primjerice, oficijelne predstavnike manjine i/ili uživaocce proračunskih sredstava doživljava kao državne "klijente", koji s njegovim osobnim interesima "običnog" pripadnika manjina nemaju ništa, a državnu manjinsku politiku doživljava jedino kao legitimacijsku spram "Europe".

Dakle, kada je riječ o "položaju", nužna je njegova socijalna kontekstualizacija, sinkronijska i dijakronijska. To ne može biti isključivo zadaća uprave ili manjinskih samouprava. Nužni su i znanstveno utemeljeni i ustrojeni "servisi". Spomenuti ću, samo kao ilustraciju, mogućnost kadrovskog i materijalnog ekipiranja ustanova poput Instituta za migracije i narodnosti, ali i nekih sveučilišnih zavoda i centara, da osiguraju konceptualno osmišljeno, ali i primijenjeno znanstveno orijentirano kompleksno istraživanje manjinske problematike.

DVOSTRUKO PRAVO GLASA I BUDUĆNOST MANJINSKE POLITIKE U HRVATSKOJ

(Nastavak sa stranice 7)

Zašto je to danas posebno važno, a sutra, u Hrvatskoj u Europskoj uniji, bit će još važnije? Hrvatska doista nije jedina zemlja u kojoj etnonacionalna većina građana, kada je riječ o manjinskim pravima i položaju, redovito naglašava što je sve "dala" onoj manjini građana koja se etnički razlikuje od većine. Za one građane koji su pripadnici manjina to je uvijek bio i ostaje vrlo uvredljiv obrazac civilne (ne)kulture jer polazi od pretpostavke da postoje građani s manje i građani s više prava, da postoje građani koji "imaju" i oni koji "nemaju" te oni koji "daju" i oni koji "primaju". Vrhunac su takva odnosa prema pripadnicima manjina izjave da su manjine hrvatski "ukras", poprilično kao broš!

INTERKULTURALIZAM U INTERESU MANJINE I VEĆINE

Na taj se način prije svega obesmišljava koliko i kako tko kao pojedinac radi i stvara u hrvatskom društvu, čime se sve bavi, kakav je građanin u najširem smislu, kada je riječ o pravima i obvezama itd. Ukratko, obesmišljava se sam koncept civilnosti, napose, civilne političke kulture! Dakle, nužna je "dereifikacija" manjinske problematike, točnije, humanizacija interetničkih odnosa, a to je isto toliko i kulturni i ekonomski kao i politički i konstitucionalni problem. U legitimnoj obrani Republike Hrvatske od 1991. do 1995. godine nisu stradali samo ljudi i materijalna dobra. Žrtva su i brojne vrijednosti, počevši od kulture interetničkih odnosa. Žrtva su i kulturna dobra, primjerice, "nepodobne" knjige, ali i trajnije kulturne vrijednosti, čak i one koje su konstitutivne u hrvatskoj kulturi, primjerice, javni odnos prema ćirilici.

Time dolazim do drugog bitnog konteksta manjinske politike, a to je interkulturalizam u hrvatskom društvu, danas i sutra. Ništa naročito neće vrijediti to što će pripadnici ove ili one manjine imati pravo privatno i/ili

javno govoriti svojim jezikom i upotrebljavati svoje pismo, ako se hrvatski građani hrvatske nacionalnosti prema svakome takvom aktu budu odnosili kao prema nečemu što u biti nema veze s hrvatskom kulturom u bilo kom smislu. Ako odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj i hrvatska kultura u najširem smislu upravo s tog stajališta ne budu inkluzivni, već ekskluzivni, manjinska će prava uvijek biti povod za sporove, "vidljive" ili "nevidljive", manjeg ili većeg intenziteta itd.

Kreativni potencijal za interkulturalnu komunikaciju u hrvatskom društvu i kulturi važan je i za "detraumizaciju" modernoga hrvatskog povijesnog iskustva. Nikoga više ne treba uvjeravati koliko je to važno i za hrvatsku budućnost! Može li takve "detraumizacije" biti a da se kritički ne preispitaju i kultiviraju hrvatsko-srpski, hrvatsko-talijanski ili čak i hrvatsko-mađarski odnosi? Potonje se u nas u posljednje vrijeme doživljavalo skoro kao idilične sve dok kriza mađarske tranzicije nije postala očita, a mađarski krupni kapital u Hrvatskoj (MOL) postao isto toliko suspektan kao i bilo koji drugi. Interkulturalizam je u bitnom interesu ne samo manjinskih zajednica u Hrvatskoj već i većinske i to isto toliko, ako ne i više.

Godine 1990., u raspravama o konstitucionalnom statusu i autonomnim pravima i dužnostima Srba u Hrvatskoj, javno sam se zalagao za "deetnizaciju" manjinske politike, koja je, s jedne strane, počivala na načelima personalne autonomije, a, s druge strane, na potrebi za hrvatskim političkim konsenzusom o manjinskim pravima, koji bi, dakle, svakoj političkoj stranci, neovisno o ideologijsko-političkoj profilaciji, omogućavao da bude i zastupnik, primjerice, i interesa Srba u Hrvatskoj. Ne treba isticati da bi u tom slučaju dvostruko pravo glasa hrvatskih građana manjinskih nacionalnosti bilo izlišno. (Vidjeti: Roksandić, Drago, Protiv rata. Prilozi povijesti iluzija, SKD Prosvjeta, Zagreb, 1996.)

DEETNIZACIJA MANJINSKE POLITIKE

Kao što znamo, razvoj je krenuo u potpuno oprečnom smjeru i svi smo sudionici baštine koja ne ostavlja velike mogućnosti izbora. Prešna je hrvatska potreba i danas i u doglednoj budućnosti osigurati dvostruko pravo glasa jer će to sada i u doglednoj budućnosti biti jamstvo segmentarne "deetnizacije" manjinske politike u Hrvatskoj. Međutim, da li će Hrvatska uistinu uspjeti "deetnizirati" manjinsku politiku, najviše ovisi o tome da li će u traženju izlaza iz društveno-gospodarske krize umjeti socijalno integrirati manjinske zajednice prije svega po kriterijima rada i poduzetništva, odnosno, interkulturalno dinamizirati kreativni potencijal hrvatske kulture. Ako uspije i u jednom i u drugom, dvostruko bi pravo glasa čak moglo postati disfunkcionalno i sa stajališta interesa manjinskih zajednica.

Hrvatska je još uvijek 'tranzicijska' zemlja, koliko god taj pojam bio neodređen i poprilično "potrošen". Ipak, funkcionalan je zato što nas podsjeća da svaka tranzicija ima i svoju cijenu ("costs of transition"). Budući da je tranzicija uvijek i preraspodjela društvenog bogatstva i moći, njome uvijek netko dobiva, a netko gubi. U razdoblju poslije 1989. godine nerijetko (ipak, s izuzecima) među najvećim gubitnicima u Europi istočno od Labe su nacionalne manjine. To je još jedan vid manjinske politike o kojem se malo pa i nerado raspravlja. Problem je najzaoštrljeniji u zemljama poput Hrvatske u kojima je iskustvo tranzicije bitno obilježeno ratnom traumom s etnonacionalnim konotacijama. Nije nimalo jednostavno nositi se s time te treba naglasiti da je s toga posebno stajališta odgovornost manjina isto tako velika kao i odgovornost većine, individualno i kolektivno. Međutim, to je pitanje koje daleko prelazi tematske granice ovog članka.

REZULTATI DOPUNSKIH IZBORA

(Nastavak sa stranice 5)

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE PODGORAČ (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 527. Glasovalo: 120 22,77%
1. **BORIS VILJANAC**, HNS 112 93,33%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE POPOVAC (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 700. Glasovalo: 99 14,14%
1. **RADOJKO STRAJNIĆ**, SDSS 92 92,93%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE VILJEVO (predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 563. Glasovalo: 157 27,89%
1. **STEVO POSAVAC**, SDSS 156 99,36%

ZAMJENIK ŽUPANA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE ((predstavnik srpske nacionalne manjine)

Prvi krug: Ukupno birača: 18.701. Glasovalo: 3.565 19,06%
1. **MIRKO RAŠKOVIĆ**, SDSS 2.776 77,87%; 2. ĐURO RUSIĆ, DPS 695 19,50%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA

SKRADINA ((predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 1.403. Glasovalo birača: 302 21,52%

1. **BRANKO DRAGOVIĆ**, NK 151 50,00%; 2. DRAGAN BIJELIĆ, SDSS 89 29,47%; 3. SVE MIRKA LALIĆ-KRAPP, NK 55 18,21%

Drugi krug: Glasovalo: 270 19,24%

1. **BRANKO DRAGOVIĆ**, NEZAVISNI KANDIDAT 181 67,04%
2. DRAGAN BIJELIĆ, SDSS 87 32,22%

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE RUŽIĆ (1 predstavnik srpske nacionalne manjine) Dopunski izbori za predstavnika srpske nacionalne manjine nisu održani budući da u zakonskom roku političke stranke, birači, a ni udruge srpske nacionalne manjine nisu predložili kandidata za svog predstavnika u općinskom vijeću.

ZAMJENIK ŽUPANA VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 32.990. Glasovalo: 5.568 16,88%

1. **ĐORĐE ČURČIĆ**, SDSS 2.789

50,09%; 2. **JOVAN AJDUKOVIĆ**, NK 1.747 31,38%; 3. **SVETISLAV LAĐAREVIĆ**, NK 536 9,63%; 4. **ŽARKO BOGOJEVIĆ**, NK 339 6,09%

ZAMJENIK GRADONAČELNIKA VUKOVARA (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 12.970. Glasovalo: 1.731 13,35%

1. **DEJAN DRAKULIĆ**, mr. prava, SDSS 842 48,64%; 2. **JOVAN KNEŽEVIĆ**, SDP 366 21,14%; 3. **DRAGO TODOROVIĆ**, NK 302 17,45%; 4. **NEBOJŠA BAJIĆ**, NK 177 10,23%

Drugi krug: Glasovalo birača: 1.377 10,62%

1. **DEJAN DRAKULIĆ**, mr. prava, SDSS 899 65,29%; 2. **JOVAN KNEŽEVIĆ**, SDP 453 32,90%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE STARI JANKOVCI (predstavnik srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 1.115. Glasovalo: 540 48,43%

1. **DAMIR CAREVIĆ**, dr.vet.med, SDSS 289 53,52%; 2. **DUŠANKA NIKITTOVIĆ**, 151 27,96%; 3. **MILENKO ĐURIČIĆ**, 55 10,19%; 4. **ZORAN**

AČIMOVIĆ, NK 24 4,44%; 5. **ĐORĐE ŠKORIĆ**, HSS 7 1,30%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE TOMPOJEVCI (predstavnik rusinske ili srpske nacionalne manjine) Prvi krug: Ukupno birača: 668. Glasovalo: 215 32,19%

1. **VITOMIR MUDRI**, NK, 114 53,02%
2. **VESNA DRAGIĆ**, SDSS 58 26,98%
3. **MIROSLAV HAJDUK**, NK 39 18,14%

Izabran je predstavnik rusinske nacionalne manjine **VITOMIR MUDRI**.

ISTARSKA ŽUPANIJA ZAMJENIK GRADONAČELNIKA POREČA (predstavnik talijanske nacionalnosti) Prvi krug: Ukupno birača: 592. Glasovalo: 65 10,98%

1. **NADIA ŠTIFANIĆ-DOBRILOVIĆ**, ISTARSKI DEMOKRATSKI SABOR - IDS 64 98,46%

ZAMJENIK NAČELNIKA OPĆINE TAR-VABRIGA (predstavnik talijanske nacionalne manjine) Prvi krug izbora: Ukupno birača: 181. Glasovalo birača: 68 37,57%

PROPISI GURAJU U ASIMILACIJU

U Hrvatskoj i dalje nije lako biti pripadnik nacionalne manjine, pa je sve očitija asimilacija, čak i prinudna - čulo se uz ostalo na predstavljanju Trećeg Vladina izvješća o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Hrvatskoj

Piše **Ankica Barbir-Mladinović**

Hrvatska napreduje u zaštiti manjina, osobito u zakonodavnoj regulativi, zatim na području obrazovanja i sudjelovanju manjina u političkom životu zemlje - ističe se u Trećem Vladinom izvješću o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u RH, koje je predstavljeno 11. prosinca u Zagrebu. No, predstavnici manjina upozoravaju da se, unatoč dobrim zakonima, u praksi i dalje susreću s brojnim problemima.

"Ne postoji atmosfera, a ne postoji čak ni politička volja da se Srbima povratnicima pomogne da u mjestima gdje se hoće vratiti dobiju ono što se zove 'održivi ostanak', održivi razvoj. Vi njima obnovite kuću, al' onda kad otežete s priključkom struje, kad otežete s obnovom vodovoda, kad nema zapošljavanja, onda vi u stvari šaljete poruku 'ne možete tu biti'", pojasnio je probleme saborski zastupnik srpske nacionalne manjine Ratko Gajica.

ŠVERCANJE ŠOGORICE

I Gajica se slaže s tezom da se u Hrvatskoj događa asimilacija i da postoji vrlo velik broj pripadnika nacionalnih manjina koji se izjašnjavaju kao Hrvati. "Naprosto iz 'praktičnih razloga'. Dakle, razlog je psihološko-politički jer mnogi žive u okruženju u kojem nije ugodno biti Srbin ili Bošnjak pa zbog odnosa sredine prema njima oni naprosto zaključče da im je bolje biti Hrvat. Znam obitelji čija se djeca izjašnjavaju kao Hrvati, nemam precizne podatke, ali gotovo bih sa sigurnošću rekao da je riječ o hiljadama", kaže Gajica.

Osman Muratović, predsjednik udruge za stare i nemoćne Rome Hrvatske ukazao je na problem povratka Roma u Hrvatsku. "Molio sam više puta vlast da se pomogne našim Romima koji su vani, a koji su za vrijeme ratnih godina pobjegli iz Republike Hrvatske i sa prostora bivše Jugoslavije koji sad žive svugdje po svijetu, a žele se vratiti u svoju domovinu Hrvatsku, jer tu su

ostavili i svoje grobnice. Pitam se, na koji način se mi Romi možemo da vratimo? Ako je svima omogućeno da se vrate legalno, kako to da je samo nama Romima zabranjeno ili onemogućeno da se vrate? Ja sam npr. pokušao da vratim moju šogoricu koja je rođena u Zagrebu i nikad nigdje nije bila prijavljena osim u Zagrebu, ali izbrisana je iz knjige državljanstva tako da se nikako nije mogla vratiti nego smo morali da je prošvercujemo."

NACIONALNOST ZA DOKUMENTE

Sulejman Tabaković tvrdi da se mnogi Bošnjaci izjašnjavaju kao Hrvati samo da bi sredili dokumente i dobili domovnicu, te da mnogi starosjedioci u Hrvatskoj još uvijek imaju takvih problema. "Evo primjer iz Gunje: žena je došla iz BiH, udala se za svoga muža Muju, i ona ne može dobiti državljanstvo zbog toga što mora imati na sebi neku nekretninu... A živi s čovjekom 30 godina i imaju troje djece. I, ne može se izjasniti kao Bošnjakinja, mora se izjasniti kao Hrvatica, odnosno, kažu oni u policiji 'izjasnite se ono što jeste' i vi se izjasnite, a - ne dobijete Domovnicu!"

Višnja Stanić-Šajatović iz Ministarstva unutarnjih poslova pojašnjava da službenici u MUP-u samo ispunjavaju zakonske obrasce i ne utječu kako će se tko izjasniti. "Vjeroispovijest nije bitna pretpostavka za ostvarivanje statusnih prava u RH. Kada osoba dođe u Policijsku upravu i želi prijaviti prebivalište ona, sukladno Zakonu o prijavljivanju prebivališta i boravišta građana, popunjava odgovarajući obrazac u kojem navodi i podatak o svojoj nacionalnoj pripadnosti. Dakle, državni službenik unosi te podatke na temelju tog obrasca, a ne proizvoljno. No, svjesni smo da u proceduri stjecanja hrvatskog državljanstva ljudi nailaze na probleme, ali se moramo držati postojećeg Zakona i Zakona o stjecanju hrvatskog državljanstva pri rođenju", rekla je Višnja Stanić-Šajatović.

LAKŠI JE ŽIVOT BEZ DODATNIH PITANJA

Predstavnik albanske manjine u Zagrebu Riza Hodža ističe da su Albanci poprilično zadovoljni svojom nacionalnom afirmacijom u Republici Hrvatskoj i on osobno ne vjeruje da se Albanci upisuju kao Hrvati. "Albanci su jako 'tvrdi' baš što se tiče nacionalnog identiteta i gotovo sam siguran da se svi upisuju kao Albanci, možda ima neka iznimka zbog bračne veze. Ali, problema i nezadovoljstva ima i kod albanske manjine, prije svega zbog neriješenog državljanstva. Nas po statistici u Hrvatskoj ima 16.500, ali stvarno nas ima puno više. Mnogi nisu riješili svoj status. No, pitanje Albanaca u Hrvatskoj vrlo je složeno jer ta manjina gravitira u

Hrvatsku iz nekoliko područja bivše Jugoslavije - iz Makedonije, s Kosova, Južne Srbije, Crne Gore, a u zadnje vrijeme i Albanci iz Albanije. Onda, Albanci imaju tri vjere - muslimanska, pravoslavna i katolička i zato se i barata različitim informacijama. Ono čime također nismo zadovoljni jest model zastupanja manjina u Hrvatskom Saboru. Ne može jedan zastupnik zastupati nacionalnih manjina i mislim da taj model treba mijenjati, jer svaka bi manjina trebala imati svoga predstavnika u Saboru", misli Riza Hodža.

Predsjednica Udruge žena Romkinja 'Bolja budućnost' Ramiza Memedi zna da se, radi posla i drugih pogodnosti, i mnogi Romi izjašnjavaju kao Hrvati. "Ja se izjašnjavam k'o Romkinja, dok jedan moj sin kaže da se ne želi da izjasni kao Rom, on želi biti Hrvat."

Predstavnica Židovske općine Zagreb Sanja Zoričić-Tabaković potvrđuje da asimilacija postoji iz jednostavnog razloga: "Zato jer je u Hrvatskoj lakše živjeti kao Hrvat, to je prvenstveni i, bojim se, glavni razlog. Jednostavno je lakše živjeti kao Hrvat, nemaš nikakvih dodatnih pitanja, ni u kakvom obliku i ni u jednoj situaciji. Ako si uklopljen u većinu sve ti je ljepše i lakše."

Na temelju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina ("Narodne novine" 155/02) članka 35. stavak 4. i članka 36. stavak 8., Savjet za nacionalne manjine na sjednici održanoj 23.10.2009. godine donio je

METODOLOGIJU

PRAĆENJA OSTVARIVANJA PROGRAMA NEVLADINIH UDRUGA I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA

Metodologijom se osigurava ujednačeno izvještavanje o ostvarivanju programa svih nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: udruge i ustanove) i stručno praćenje ostvarivanja programa. Izvješće o ostvarivanju programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina temelji se na ugovoru izrađenom prema Rješenju Savjeta za nacionalne manjine o financijskoj potpori iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za ostvarivanje programa i sadrži sljedeće podatke:

I. INFORMIRANJE I IZDAVAŠTVO IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU PROGRAMA:

Naziv izdanja (lista, časopisa, godišnjaka ili knjige) - iskazati pojedinačno.

Koliko je brojeva tiskano i dinamika tiskanja
Naklada, format, broj strana, broj boja

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE :

Ostvareni troškovi za:

- Naknade i honorare po vrstama poslova: prijepis, lektura, korektura, prijevodi kompjuterska obrada i slično,

(navesti osobe, iznose, ugovore o djelu i preslik dokumenata),

- grafička priprema i tisak,

- materijalne troškove specificirati: papir, vrpce, fotografije i slično,

- Režijski troškovi priznavat će se do 20% od odobrenog iznosa,

- Neće se priznati dvobroji listova i časopisa osim iznimno jednom godišnje uz uvjet da su tiskani u dvostrukom broju stranica i ako to Savjet za nacionalne manjine prethodno odobri.

Ukupno: troškovi

Ostvareni prihodi:

- prihodi od prodaje izdanja (navesti iznose),

- dotacija Republike Hrvatske (navesti iznose),

- dotacija iz županijskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz gradskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz općinskih proračuna (navesti iznose),

- dotacije od međunarodnih zaklada (navesti iznose),

- dotacija od matične države (navesti iznose),

- pokloni (navesti iznose).

ukupno: prihodi

Ukupno troškovi za informiranje i izdavaštvo

(Nastavak na stranici 10)

(Nastavak sa stranice 9)

Ukupno prihodi za informiranje i izdavaštvo

Navedene tiskovine dostavljaju se svim registriranim udrugama i ustanovama dotične matične manjine i Savjetu za nacionalne manjine u tri primjerka, te svim članovima Savjeta za nacionalne manjine po jedan primjerak.

II. KULTURNI AMATERIZAM

IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU PROGRAMA:

Naziv organizacijskog oblika koji se bavi kulturnim amaterizmom - pojedinačno.

Vrsta kulturne djelatnosti (folklor, glazba, kazalište, izložbe - ako ih je više, svaku razraditi posebno).

Broj članova organizacijskog oblika koji su aktivno sudjelovali u navedenoj vrsti kulturne djelatnosti.

Javni nastupi (navesti koji su i kada ostvareni, u prilogu dostaviti dokaze o održavanju u vidu fotografija ili video zapisa na CD-u ili DVD-u, novinski članci).

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE:

Ostvareni troškovi za:

- naknade i honorare voditelja kulturne djelatnosti (navesti osobe, iznose i preslik i dokumentacije),

- materijalne troškove specificirati : najamnina, telefonski računi, struja, faks, internet i slično (navesti iznose i priložiti preslik dokumentacije),

- Režijski troškovi priznavat će se do 20% od odobrenog iznosa.

- Neće se priznati putni troškovi i honorari sudionika iz inozemstva.

Ukupno: troškovi

Ostvareni prihodi:

- dotacija Republike Hrvatske (navesti iznos),

- dotacija iz županijskih proračuna (navesti iznos),

- dotacija iz gradskih proračuna (navesti iznos),

- dotacija iz općinskih proračuna (navesti iznos),

- dotacije od međunarodnih zaklada (navesti iznos),

- dotacija od matične države (navesti iznos),

- pokloni (navesti iznos).

Ukupno: prihodi

Ukupno troškovi za kulturni amaterizam

Ukupno prihodi za kulturni amaterizam

Udruge i ustanove nacionalnih manjina, čiji se programi kulturnog amaterizma sufinanciraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, obvezne su pravovremeno obavještavati Savjet za nacionalne manjine o datumu i mjestu održavanja proba i javnih nastupa folklornih, kazališnih i glazbenih skupina koje organiziraju.

III. KULTURNE MANIFESTACIJE

IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU PROGRAMA:

Naziv održane kulturne manifestacije (smotra, stručni skup, obilježavanje

obljetnica - događaja ili osoba).

Broj sudionika manifestacije i mjesto održavanja.

Fotografije, video zapis, novinska izvješća i slično.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE :

Ostvareni troškovi za:

- honorare i naknade organizatora manifestacije (navesti osobe, iznose i preslik dokumentacije),

- smještaj sudionika (popis i računi),

- materijalne troškove organiziranja manifestacije (specificirati troškove za pozivnice, poštarina, telefonski računi, faks i dr. i preslik dokumentacije).

- Režijski troškovi priznavat će se do 20% od odobrenog iznosa.

- Neće se priznati putni troškovi i honorari sudionika iz inozemstva.

Ukupno troškovi:

Ostvareni prihodi:

- dotacija Republike Hrvatske (navesti iznose),

- dotacija iz županijskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz gradskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz općinskih proračuna (navesti iznose),

- dotacije od međunarodnih zaklada (navesti iznose),

- dotacija od matične države (navesti iznose),

- pokloni (navesti iznose).

Ukupno: prihodi

Ukupno troškovi za organiziranje kulturnih manifestacija

Ukupno prihodi za organiziranje kulturnih manifestacija

Udruge i ustanove nacionalnih manjina, čiji se programi kulturnih manifestacija sufinanciraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, obvezne su pravovremeno obavještavati Savjet za nacionalne manjine o datumu i mjestu održavanja kulturnih manifestacija koje organiziraju.

IV. OPĆI PROGRAMSKI (REŽIJSKI) TROŠKOVI

OPĆE IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU CJELOVITOG PROGRAMA

Osim posebnih izvješća o radu i ostvarivanju programa navedenih u točkama I. do III. ove Metodologije, udruge i ustanove podnose i izvješće o radu i ostvarivanju programa udruge i ustanove u cjelini, s posebnim naglaskom na:

- članstvo (broj, odziv na programe, članarinu i slično),

- tijela upravljanja (broj sjednica i odaziv, održavanje skupštine, osnovne teme raspravljanja, izvršenje zaključaka i slično),

- rad ogranaka (ako postoje),

- odnos lokalne samouprave, a napose vijeća i predstavnika dotične nacionalne manjine

- radni prostor,

- financiranje udruge i ustanove,

- te sve ostalo što se smatra bitnim za rad udruga i ustanova.

Ostvareni troškovi za:

- naknade i honorare (navesti osobe

i poslove, iznose i preslik dokumentacije),

- dnevnice i putne troškove (navesti osobe, iznose i preslik dokumentacije),

- materijalne troškove (najamnina, energija, poštarina, telefon-faks-Internet, uredski materijal, komunalne usluge, tiskovine, oglasi i slično).

Opći režijski troškovi priznavat će se do 20% od ukupno odobrenih sredstava.

Trošak za mobilni telefon priznaje se do visine iznosa određenog odlukom Vlade Republike Hrvatske o korištenju službenog mobitela za službene svrhe. Priznat će se računi za jedan mobilni telefon s pretplatničkim ugovorom koji glasi na udrugu ili ustanovu.

Neće se priznati troškovi nabave iz inozemstva iz sredstava dodijeljene potpore za programe kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjine koji nisu prethodno odobreni od strane Savjeta za nacionalne manjine.

Prema ovoj Metodologiji, u prilogu izvješća obvezno se dostavljaju preslike odgovarajuće financijske dokumentacije (virmani, isplatne liste, uplatnice, računi i slično) kojom se opravdava ukupni iznos dobivene financijske potpore za realizaciju programa u izvještajnom razdoblju. Dostavljeno izvješće za prethodno razdoblje, s preslikama odgovarajuće financijske dokumentacije sukladno propisima, uvjet je nastavka sufinanciranja programa u idućem razdoblju. Ukupno opći režijski troškovi.

U PRILOGU FINANCIJSKOG IZVJEŠĆA DOSTAVITI PRESLIKE

- bankovni izvodi za vremensko razdoblje za koje se podnosi izvješće, - knjigu blagajne s uplatnicama i isplatnicama,

- računi s obrazloženjem,

- računi za reprezentaciju moraju biti obrazloženi kojim povodom (događaj, obljetnica, proslava i slično), popis osoba i potpisom odgovorne osobe,

- u putnim računima obvezatno naznačiti stanje kilometar-sata (početno i završno), te priložiti izvješće sa službenog puta,

- sve vrste ugovora s obrazloženjima, a u prilogu bankovnih izvadaka naznačiti ime i prezime osoba te broj ugovora.

Ostvareni prihodi

- dotacija Republike Hrvatske (navesti iznose),

- dotacija iz županijskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz gradskih proračuna (navesti iznose),

- dotacija iz općinskih proračuna (navesti iznose),

- dotacije od međunarodnih zaklada (navesti iznose),

- dotacija od matične države (navesti iznose),

- pokloni (navesti iznose),

- članarina i dobrovoljni priloz (navesti iznose).

Ukupno opći režijski prihodi

Ukupno opći režijski rashodi

Sveukupni troškovi (I.-IV.)

Sveukupni prihodi (I.-IV.)

V. PROGRAMI KOJI PROIZLAZE IZ BILATERALNIH SPORAZUMA I UGOVORA

IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU PROGRAMA IZ BILATERALNIH SPORAZUMA I UGOVORA.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Ostvareni troškovi i prihodi koji proizlaze iz bilateralnih ugovora i sporazuma specificirati:

- troškove koji se odnose na provođenje programa za čitavu nacionalnu manjinu odnosno programa koji su od izuzetnog značaja za čitavu nacionalnu manjinu (detaljna razrada).

VI. PROGRAMI STVARANJA PRETPOSTAVKI ZA OSTVARIVANJE KULTURNE AUTONOMIJE NACIONALNIH MANJINA

IZVJEŠĆE O RADU I OSTVARIVANJU PROGRAMA STVARANJA PRETPOSTAVKI ZA OSTVARIVANJE KULTURNE AUTONOMIJE NACIONALNIH MANJINE

- Izvršenje programa pratit će Savjet za nacionalne manjine

- Svi nositelji programa koji se financiraju dužni su Savjetu dostaviti izvješće o radu i izvršenju programa i financijsko izvješće. Ako se programi ne ostvare ili se djelomično ostvare, nositelji su dužni vratiti sredstva u iznosu koji nije izvršen za ugovoreno vremensko razdoblje (12 mjeseci) u Državni proračun Republike Hrvatske. Novčana potpora koja nije utrošena za odobrene programe do kraja kalendarske godine ne mogu se bez suglasnosti i odluke Savjeta za nacionalne manjine prenijeti u slijedeću godinu.

- FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Ukupno: troškovi

- ostvareni prihodi,

- dotacija Republike Hrvatske,

- dotacija iz županijskih proračuna,

- dotacija iz gradskih proračuna,

- dotacije iz općinskih proračuna,

- dotacije od međunarodnih zaklada,

- dotacija od matične države,

- pokloni.

ukupno: prihodi

Ukupno troškovi nevladine udruge ili ustanove I - IV.

Ukupno prihodi nevladine udruge ili ustanove I - IV.

VII. OPĆE ODREDBE

U impresumu tiskovina (novine, časopisi, godišnjaci i knjige) koje izdaju udruge i ustanove nacionalnih manjina, a sufinanciraju se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, obvezno se navodi da su sufinancirane sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine. U protivnom su dužne vratiti akontirana sredstva za one brojeve u kojima to nije navedeno.

Isto tako za programe kulturnog amaterizma i manifestacija na pozivnicama, plakatima i drugim objavama, obvezno se navodi da su sufinancira-

ZBLIŽILA IH "OLUJA"

ne sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine. U protivnom su dužne vratiti akontirana sredstva za one programe u kojima to nije navedeno.

Odobrena financijska sredstva za pojedine programe mogu se utrošiti isključivo za ostvarenje tih programa, a Savjet za nacionalne manjine će s ovlaštenim predstavnicima udruga i ustanova o tomu zaključiti poseban ugovor.

Tijekom godine, iznimno, u za to opravdanim slučajevima, udruge i ustanove mogu zatražiti prenamjenu sredstava u okviru istog programa, o čemu na vrijeme podnose zahtjev Savjetu za nacionalne manjine.

Za kontinuirano praćenje ostvarivanja programa udruga i ustanova, Savjet za nacionalne manjine može osnivati radne skupine te angažirati financijske i druge eksperte.

Udruge i ustanove čiji se programi sufinanciraju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine podnose tromjesečno, polugodišnje i godišnje izvješće o ostvarenju programa i financijsko izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE:

Podnosi se u skladu sa Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br.10/08 i 7/09). Obavezno se dostavljaju bilance, računi prihoda i rashoda, skraćeni računi prihoda i rashoda ovisno za koje se izvještajno razdoblje dostavlja izvješće, knjiga (dnevnik) blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa, ovjereni obrasci PR-RAS-NPF i S-PR-RAS-NPF od FINA-e.

Svi nositelji programa koji se sufinanciraju, dužni su Savjetu za nacionalne manjine dostaviti izvješće o radu i izvršenju programa s financijskim izvješćem. Ako programi ne budu ostvareni ili budu djelomično ostvareni, nositelji su dužni vratiti sredstva u iznosu koji nije izvršen za ugovoreno vremensko razdoblje u Državni proračun Republike Hrvatske.

Novčana potpora koja nije utrošena u cijelosti ili djelomično, za odobrene programe udruga i ustanova nacionalnih manjina do kraja kalendarske godine, ne mogu se prenijeti u iduću godinu.

Izvršenje programa pratiti će Savjet za nacionalne manjine.

VIII.

Danom stupanja na snagu ovih Metodologija, prestaje važiti Metodologija praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (»NN br. 111/2003.)

IX.

Ova Metodologija stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Klasa: 016-02/09-03/70
Urbroj: 50438-09-01
Zagreb, 23.10.2009.

Predsjednik Savjeta
Aleksandar Tolnauer, v. r.

Piše Goran Vežić

Dok su prije decenije i po topovi grmjeli, danas 42-godišnji Srbin **Željko Grmuša** iz Plavna kod Knina i i 45-godišnji Hrvat **Dražen Jerković** iz Stanišića kod Sombora uhvatili su se harmonike i gitare i ispjevali lijepu pjesmu o normalnim ljudima u nenormalnim vremenima. "Oluja" je Željka Grmušu iz Plavna kod Knina otpuhnuo u Stanišić, u Vojvodinu. "U autu s kojim sam se izveo bilo nas je devetero. Svastika je sjedila na krovu, nije imala gdje. Tako je sjedila od Knina do Srbije", priča Željko.

"Oluja" se daleko čula, i u Stanišiću. Tamošnji Hrvati su se našli na udaru, pa i obitelj Dražena Jerkovića. "Bilo je tu svašta. Prijetnje, ono, putem telefona, na ulici, tamo, 'vamo, ne možeš ti tu više živiti i gotovo. Kad malo dite dođe pa ti prijete priko telefona 'zaklat ću te, bacit ću ti bombu, ovo, ono,' tu je kraj, tu više nemaš što pričat."

Otac Draženov **Stipe Jerković** kao dijete je s vlakovima bez voznog reda došao sa Staševice pokraj Vrgorca u Stanišić u njemačku kuću. "Mi smo njih zatekli. Oni su onda odvedeni u logor u Kruševlje. Tamo ih je, nažalost, puno pomrlo od zaraze. Ah, logor k'o logor. I žene i dica su umirali..."

Sudbina se poigrala s obitelji Jerković: Devedesetih su oni pod pritiskom napustili Stanišić i zajedno se s tisućama vojvođanskih i bosanskih Hrvata naselili u srpskim kućama u Hrvatskoj. Jerkovići su se skrasi u Benkovcu, ali njihov sin Dražen je ostao u Vojvodini - prognanik u rodnoj zemlji. Bio je nako vrijeme kod tetke u Staroj Pazovi, a onda... "Došao je u Staru Pazovu jedan moj kolega, isto pravoslavac, koji je baš iz Stanišića, došao je po mene..." , priča Dražen a Željko mu upada u riječ. "To je bio Delija, on je bio domaći tamo mještalin, i on je pozvao Dražena da dođe da svira, da napravimo orkestar. I Dražen je pristao da se vrati u Stanišić. Gdje će da spava? Ja kažem Draženu može kod mene da spava, da živimo zajedno u Stanišiću. Ja sam živio isto u hrvatskoj kući koju mi je čovjek dao, stariji čovjek, on je prešao kod sina - i ja sam Dražena prihvatio da on živi sa mnom. Malo je bilo ono od ljudi kao 'ti si

Dok su prije decenije i po topovi grmjeli, Srbin i Hrvat uhvatili su se muzike i ispjevali pjesmu o normalnim ljudima u nenormalnim vremenima

Željko Grmuša (lijevo) zagledan u budućnost i Dražen Jerković zagledan u muziku.

objeg'o iz Hrvatske od Hrvata, a prihvatio se Hrvata.' Ali to na mene nije utjecalo, ni na njega. Korektan je odnos bio između mene i njega, svirali smo, dijelili kuru kruha zajedno."

Bilo je gladnih postolujnih, a bilo je i malo boljih dana. Repertoar je bio rastezljiv kao harmonika. "Znači, gdje god je bila para, što se tražilo to se i sviralo", otkriva Željko ondašnju formulu.

Srbin Željko je govorio ijekavicom, a Hrvat Dražen ekavicom. Ona mu je pomagala prikriti njegovu nacionalnost. "Pa ja tada nisam smio reći tko sam", sjeća se Dražen.

Vremena su bila olovna - ni Željko baš nije smio u javnost sa svojim ponosom: "Ja sam ponosan bio i u srcu to nosio kada je uza me bio čovjek Hrvat - i da ga primim u kuću i da živi sa mnom i da dijelim sa njim kuru kruha. Znači ponos veliki, srce mi je bilo raslo, ali nisam sluš'o šta mi je drugi govorio."

Duet se raspao nakon godinu i po dana - 1997.godine - zato što je Dražen otišao za roditeljima u Benkovac. Željko se u Plavno vratio 2003. Dražen se nije snašao u novoj sredini. Bio je drugačiji od izbjrianih glava. Radi duge kose je dobio i batina. „Imao sam priliku dobiti po leđima, njih desetero na mene jednoga. Jaki, nema šta. Sve je to odraz rata."

Željko je u Plavnu pljunio

u šake. "Okolo 150 ovaca sada trenutno imam, plus imam 50 janjaca. To držimo od stoke. Zemlje imam obilno, imam svoju šumu - jaku - koju svake godine siječem i prodajem."

Draženu u Benkovcu nije pošlo za rukom formirati bend. "Skupljam boce da bi' preživio, prazne boce da bi' preživio. To je moj život koji mi je nametnula politika."

Dva prijatelja, neka žive na 70 kilometara udaljenosti, nisu se uspjeli sresti punih 11 godine, sve do jednog popodneva kad smo Željko i ja Dražena iznenadili u Benkovcu: "Željko Grmuša!? Lijepo te vidjeti..."

Onda je potekla priča, a za pričom pjesma. Srbin iz Hrvatske i Hrvat iz Srbije su, kažu, u prosjeku Bosanci. Zato su i krenuli s pjesmom iz Bosne: : "Crven fesić, nano..."

Priči o normalnim ljudima u nenormalnim vremenima nema kraja. U Benkovcu su Željko i Dražen dogovorili nastavak priče. Željko: "Eto, pošto se Dražen nije snašao u toj sredini, malo smo razgovarali o poslu. Pošto ja malo bolje stojim financijski od njega, da se ne bi dalje patio u sredini u kojoj se nije snašao, ja sam mu predložio, što je on rado prihvatio, da bi doš'o kod mene u moje mjesto, u selo Plavno kod Knina, da bi radio sve poslove seljačke što se rade. Sve je prihvatio, a ja ga vrlo rado primam da dođe."

ZAJEDNICA SRBA ROVINJA

Rovinj - Udruga građana Zajednica Srba Rovinja osnovana je 5. prosinca Na osnivačkoj skupštini za predsjednika je izabran **Jovan Serafin**, a za potpredsjednika **Dušan Kajčić**.

Konzul Republike Srbije u Rijeci **Zoran Milivojević** je naglasio da je osnivanje udruge veliki uspjeh jer je "interes svih nas da predstavnici naše manjine u Hrvatskoj budu most suradnje između dviju država". "Ne treba se osvrtni i opterećivati prošlošću jer će se njome baviti sudovi, zakoni i povjesničari. To moramo činiti zbog mlađih generacija. Na vama je da sačuvate kulturu, promovirate ju, a da pri tome ne ugrožavate nikoga i ne smetate nikome", rekao je Milivojević.

AZGAN QENAJ - PONOS HRVATSKE

Azgan Qenaj

Zagreb - Zagrebački pekar albanske nacionalnosti **Azgan Qenaj** 6. prosinca je dobio priznanje "Ponos Hrvatske". Priznanje mu je uručio predsjednik **Stipe Mesić**, a Qenaj ga je zaslužio jer već 12 godina neprodani kruh u svojoj pekarnici "Romaja" u Ogrizovićevoj ulici dijeli siromašnim sugrađanima.

Zato je nagrađen, ali je zato bio i kažnjavan. Radi dijeljenja besplatnog kruha u nedjelju iza 14 sati je početkom godine platio kaznu od 30.000 kuna. "Nikad neću prestati pomagati sugrađanima koji nemaju što jesti, niti ću kruh bacati u smeće. Kome treba, neka dođe", kaže Qenaj.

PORUKA JADRANKE KOSOR ZA DAN LJUDSKIH PRAVA

Zagreb - Premijerka **Jadranka Kosor** uputila je poruku u povodu Dana ljudskih prava 10. prosinca u kojoj stoji, između ostaloga, da je jedan od prioriteta Vlade Republike Hrvatske zaštita ljudskih prava i suzbijanje svih oblika diskriminacije. "Vlada Republike Hrvatske odlučna je u borbi protiv bilo kakvog oblika kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda i opredijeljena osigurati svim građankama i građanima ove zemlje da se u njoj osjećaju slobodnima, sigurnima i zaštićenima", stoji u poruci premijerke Kosor.

PORUKA STIPE MESIĆA ZA DAN LJUDSKI PRAVA

Zagreb - U povodu Dana ljudskih prava 10. prosinca predsjednik **Stipe Mesić** uputio je poruku u kojoj između ostaloga stoji da će "u svojem zauzimanju za ljudska prava Republika Hrvatska osobito pozornost poklanjati manjinskim pravima, ali i suzbijanju korupcije i organiziranoga kriminala, što - i jedno i drugo - stvara upravo savršen ambijent za kršenje ljudskih prava".

"Dosljednim afirmiranjem ljudskih prava Republika Hrvatska otvorila si je vrata Europske unije i demokratskoga svijeta. Želi li ostati dijelom toga svijeta, ljudska prava moraju i dalje biti jedan od njezinih prioriteta", stoji u poruci predsjednika Mesića.

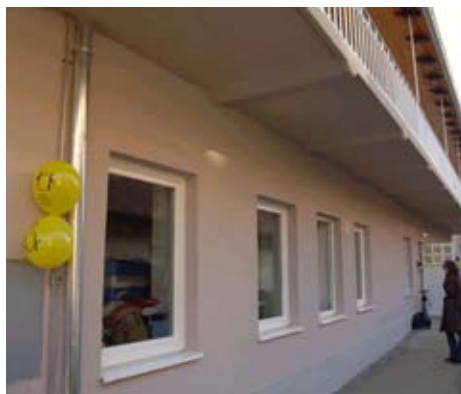
VLADA USVOJILA IZVJEŠĆE O PROVOĐENJU USTAVNOG ZAKONA

Zagreb - Hrvatska Vlada je na svojoj 30. sjednici 10. prosinca usvojila peto izvješće o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu RH za 2008. godinu za potrebe nacionalnih manjina. U izvješću je istaknuto da je tijekom 2008. godine došlo do znatnog unaprijeđivanja zakonskog uređivanja pojedinih područja ljudskih prava, a koja se neposredno odražavaju i na položaj i prava nacionalnih manjina u RH. Tako donijeti zakoni suzbijanju diskriminacije i o besplatnoj pravnoj pomoći. Zakon o suzbijanju diskriminacije otvorio je dodatne mogućnosti zaštite svakog pojedinca od bilo kojeg oblika diskriminacije pa tako i od diskriminacije na temelju nacionalne pripadnosti. Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći omogućio je pravnu zaštitu najugroženijim društvenim skupinama, te aktivno uključivanje udruga civilnog društva u pružanje pojedinih oblika besplatne pravne pomoći. Neke od udruga nacionalnih manjina uključile su se u krug udruga registriranih za pružanje besplatne pravne pomoći.

U izvješću je istaknuto i da je Vlada RH 25. lipnja 2008. godine donijela Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

KUĆA LJUDSKIH PRAVA

Zagreb - Kuću ljudskih prava Zagreb u Selskoj ulici svečano je na Međunarodni dan ljudskih prava 10. prosinca otvorila zamjenica

Kuća ljudskih prava

zagrebačkog gradonačelnika **Jelena Pavičić-Vukičević**, istaknuvši kako je ta kuća otvorena ne samo za udruge i njihove programe već i za sve sugrađane. Predsjednica Upravnog odbora Kuće ljudskih prava **Sanja Sarnavka** je rekla da su u četvrtini kuće završili građevni radovi te kako se nada da će otvorenje ubrzati dovršetak i da će se udruge za ljudska prava uskoro useliti i početi zajedno djelovati.

Kuću ljudskih prava Zagreb osnovale su organizacije za zaštitu ljudskih prava - B.a.B.e., Centar za mirovne studije, Građanski odbor za ljudska prava, Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću, UPIM - udruga za promicanje jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom i Svitanje - udruga za promicanje mentalnog zdravlja. U prigodi otvaranje održani su okrugli stol "Podizanje lokalnih glasova na nacionalnu razinu: Mapiranje područja diskriminacija u pet regija", javna rasprava "Solidarnost isključenih" i projekcija dokumentarnog filma **Igora Bezinovića** "Susret".

UZELAC: JOŠ PUNO POSLA NA OSTVARIVANJU LJUDSKIH PRAVA

Zagreb - Hrvatska je na pravom putu u ostvarivanju ljudskih prava, ali pred nama je još puno posla u zaštiti svih vrsta manjina - političkih, nacionalnih, kulturnih i drugih, kazao je potpredsjednik Vlade **Slobodan Uzelac** tijekom manifestacije u povodu Međunarodnog dana ljudskih prava koju je 12. prosinca na središnjem zagrebačkom trgu organizirao Vladin Ured za ljudska prava. Uzelac je tom prigodom ocijenio da u krizi prvo stradavaju oni koji su najnemoćniji, a to su žene koje prve dobivaju otkaze, pogotovo majke i trudnice, invalidi te pripadnici raznih vrsta manjina.

OKRUGLI STOL O SEVDAHU

Zagreb - Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba 19. prosinca organizirala je okrugli stol na temu "Sevdah i sevdalinka", te koncert "Sevdah u vremenu". Na okruglom stolu sudjelovali su književni teoretičari, muzikolozi, kulturni antropolozi i književnici.

EUROPSKI SUD OSUDILO BIH RADI DISKRIMINACIJE ŽIDOVA I ROMA

Strasbourg - Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu osudio je 22.12. BiH za diskriminaciju jer pripadnicima manjina brani natjecanje na predsjedničkim, te izborima za Dom naroda parlamenta BiH. Sudu u Strasbourgu tužbu su podnijeli Jakob Finci, židovske, te Dervo Sejdić, romske nacionalnosti. Postojeće odredbe ustava i izbornog zakona BiH koje definiraju da za člana predsjedništva BiH mogu biti birani isključivo pripadnici triju konstitutivnih naroda, a slična odredba odnosi se i na Dom naroda parlamenta BiH u koji se bira isključivo po pet Hrvata, Srba i Bošnjaka.

TADIĆ SA SRBIMA IZ REGIJE

Beograd - Lideri SDSS-a **Vojislav Stanić** i **Milorad Pupovac**, te predsjednik SDF-a **Veljko Džakula** bili su 24. prosinca u Beogradu na sastanku predstavnika političkih stranaka i nacionalnih zajednica Srba regije kojeg je savazio predsjednik Srbije Boris Tadić. On je tom prigodom izjavio da od Srba koji žive u državama regije očekuje da budu lojalni građani tim državama ali i da od tih država očekuje da poštuju europske demokratske standarde i prava nacionalnih zajednica u očuvanju integriteta, jezika i kulture. Ukazujući kako ima država u kojim srpska kultura nema svoje pravo mjesto i gdje su njezino pismo i jezik potiskivani, srbijanski predsjednik dodao je da će se za ta prava njezinih sunarodnjaka Srbija boriti u otvorenom dijalogu.

STINA NOVINSKA AGENCIJA

izdavač: **STINA d.o.o.** Split
Šetalište Bačvice 10, 21000 SPLIT, Croatia
tel/fax: ++385/21/321-421, 488-945
e-mail: stina@zamir.net & stina@st.t-com.hr
internet: www.stina.hr
direktor: Goran Vežić
glavni urednik: Stojan Obradović